

శ్రీ బాలభారతీ గ్రంథాలయము.

అనుబంధ గ్రంథమాల నెం. 4

శ్రీ కన్య కాంచాసీన శతకము.

గ్రంథకర్త

నాగ పోతుల సుబ్బయ్య శాస్త్రి.

ప్రొద్దుటూరు.

నిర్వాహకులు

1. నాగ సుబ్బయ్య శాస్త్రి, ప్రెసిడెంట్.

2. శ్రీ బాలభారతీ గ్రంథాలయము, చాగలమిరిగి.

ప్రొద్దుటూరు.

శ్రీ జాగీముద్రాక్షరశాలయండు

మద్రాసు

మొదటి కూర్పు 1900

1925

స్వప్రకాశక సంగీతము.

వె. 6-4-0

ప్రథమరత్నము

సువర్ణ కేసరీ కృష్ణసేన (సాంఘికనవల)

అంధ్రీబాషయం దక్షిణభాషముగల ప్రాచీనానవులను చనువతినయ్యతకథ. సువర్ణ కేసరీయి చంపకమాలయును, కృష్ణసేననకై చంద్రమల్లుడును, పన్నెడి యువకులును, పడెడిపాల్లను, నమ్మించెడి సాహసకార్యములును, తుట్టతుదను సువర్ణ కేసరీ కృష్ణసేనుల సమాగమమును, సాంతముగా చదివినవారల హృదయ ముప్పొంగి మేలు పులకరించి ఆనందభాష్యముల విడువకమానగు. సందర్భానుసారముగా పెక్కుసాంఘికవిషయములు చర్చింపబడినవి. వెయ్యేట. చతున మొదలిడిన అంత్యమగువరకు విడువను సునుపుట్టదు.

వెల చందాదారులకు

0—12—0

యితరులకు

1—0—0

ద్వితీయరత్నము

కలియుగ దర్పణము (నాటకము)

కలిపాతనిరసనము!

శిలపిదార శంకరాశనము!

వృద్ధవివాహములు- అతిబాల్య వివాహములు- కలియుగానర్థములనియ్య- యవజన కంటకములనియు ప్రదర్శించుటకు “కలియుగ దర్పణమే”? దర్పణము. బాలవిరంతులను సుమతి గుఱుమును చదివిన నెంతటి రాతిగుండె యైనను కరగకమానదు, ఇంద్రుని పద్యములు రసవంతములు. మోహవాధిని మునింగిన జన్మాగ్రనుడు ముక్తిమార్గమును చూపును పృథిచారి-విర్రాగియగును. నీతిబాహ్యుడు-నీతిబోధకుడగును. ఇది రుండుగోడులకు సమ్మెట! వేటు. దుష్టయవ్వన విశ్వాస్థులకు వివేకభోధిని వేశ్యాశ్యాపారాటవికి దావానలము. వెయ్యేట చదివిచూచిన హృదయము రంజిల్లును.

వెల చందాదారులకు

రు 0-12-0

యితరులకు

1-0-0

గ్రంథముల పలయువారు:—

శ్రీ బాలభారతీగ్రంథనిలయము.

చాగలమర్రి

అనిప్రాసిన బడయగలరు.

శ్రీ కన్యకాంబాసీ సళతకము.

గ్రంథకర్త

నామోవేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి

స్వీకృతపలు

నెం. రామసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి

ప్రెసిడెంటు

శ్రీ బాలభాగవతగ్రంథనిలయము.

గాంగులపేట

ప్రింటర్స్

శ్రీ జానకీ ముద్రాక్షరశాల,

ప్రొద్దుటూరు.

1925

విద్యాగురుస్తుతి.

క. మామిళ్లనల్ల గంశ

గ్రామణి యగుశేషశాస్త్రి కరుణగవి వి
ద్యామన్సంబులఁ జెలిపెను
ఆమహిమ వి సంతరంగ మందుఁ దలంతున్.

క. మోహంబలరంగ విద్యా

ప్రాకేశన మొనఁగి కొంత సదృశమత్కా
రాదుల నేర్పిన ముస్సరు
వేదార్థము రామవిబుధు విచతుల్లా న్నన్.

విజ్ఞాపన.

క! ఇలఁ గల మానుష కేముమి

కలరుట పోపాట్లు సహజ ధమగు, బుధులారా!

జలఁగడిగి ససిడిఁ గొను సర

నులవలె సుగుణములఁ గొనగ సుత్రయింతు మిమున్.

క! బాలుడ, ప్రమాదము లరయఁ

బాలను నీశతక మందు సవరణ లున్నన్

బాలం ద్రావి, జలముడుగఁ

బాలెడు రాయంచ మాడ్కి తమియింప దగున్.

పండ్ల తాభి పాత్రయములు.

ఉ॥ ఈశ్వరాచార్యులబ్రహ్మసూత్రకవిత్వకళాభిరామ! నూ రీశవిభే
య! యర్హతర! శ్రీ సరనామసవస్త్వవాయచా! స్థితశశాంక!
విశ్రామ! సుప్రసాదే! వేంకటసుబ్బయ్యా! రహితా! సేవితకర్ష
యంబనాది సన్మనసశ్శ్రుతి నేనుగాంచితితా.

ఉ॥ నిక్కము గాఢనందివతునెక్కొనఁజెప్పకతప్పుదాట. నీ॥ ఘటి
నిగూర్చినిక్కముగఁబల్కెన నీనుకృతిగఁగఁగరం బక్కజ
మయ్యె, నై శ్రుబసూంఢముదొంచెనునిన్నుబోలున॥ మృత్యు
మూండ్రికాన్యముదగ్గరఁగఁచంగనంతసంబుగఁ

చ॥ నయసునఁబిన్నవేయగుటనన్నెయనానియుఁగాంచుమంచుని
 యెయ్యఁగూఁబొందుఁగాంచుమని, ప్రతికపిత్వ ప్రతులెన్నొవ్రాసి
 యుక్ । సాయశముఁగాంచుమంచుఁగదా సోఁపుగనీకవనంబు
 మించుఁగా । చియముగనీకు నెంతయ సమస్తతేదీననఁ గొల్పె
 నకొనఁగూ.

మ॥ కవుఁ డై యెల్ల తేరటంచురె॥ “హాస్యాభూతం” యగుటకా
టగునా॥ న్యవితానంబునచించు; మామిడికులాంచున్దేవంకలా
గునిండు, నై॥ శబ్దసరుల, హాస్యంబుఁడెంచునోకలటం॥ లక్షణాన్య
తనై శబ్దసన్దయం॥ బువ్వెన్కొమించునెనంగుమయ్య! యె.బున
వుకొనుబుబ్బయార్యాగ్నిఁ.

ఇట్లు శీర్షచతురస్సరవినయాన్యసద్భిప్రాయమునిమి.

మిత్రము.

దో॥ వెం॥ గుప్త
శతావధాని. { కన్నులు

మ-రా-రా-రీ,

నామా వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారి, సన్నిధికి పాను
గంటి. లక్ష్మీనరసింహారావు అనే కాశీర్వాచకపూర్వకముగ వ్రా
సినది:—

మిగుల నయతో మీరు పంపిన శతకస్వయమును గృ
హతతో సందుకొంటిని. వెంటనే రెండు శతకములనుగూడ
జరిగితిని. మీ కవిత్వము మృదులముగాను, సుందరముగా ను
న్నది. అనేక పద్యములు భక్తిరసప్రపూర్ణములై విరాజిల్లుచు
న్నవి. బాల్యమునందే మీకిట్టి కవితాభోగము నుట్టి భక్తియు
గలుగుట సంతోషజనకమై యున్నది. ఇంకను బెక్కు గ్రంథ
ములు మీరురచించి భాషాదేవి నలంకరింతురని నమ్ముచు
న్నాను.

చిత్తగింపుడు,

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు,

పితాపురము.

అర్చ!

తమరు నయతోపంపిన శతకములుజూచితిని కవిత్వము ధా
రాశమై లలిత వర్ణములు మై యొప్పును పండిత పామరరంజక
ముగానున్నది. ఇంత చిన్ననయస్సున నారంభముననే యిట్టిచ
క్కని కవిత వ్యాపారలోలురగు వైశ్యవంశమునబుట్టిన యొక్క
యువకుని కీకాలమున సాధ్యులుగు నేమని యచ్చెరువు గలిగిం
చునంతటి యొప్పినములై యున్న మీపంపిన శతకములు చిర
కాలమువెలయగలవు.

విధేయుడు.

మం. వేంకటశర్మ. తణుకు

నా విషయము.

స్వస్థులారా!

శ్రీ చంద్రమాతేశ్వర చెన్నకేశవ శతక ద్వయంబును, రచించి యచ్చవేయించిన నాటంగోత ఆంధ్రవాల్మీకిబిరుదాంకితులగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు తొలి నుడి యందు పొందు పరచిన యాశయంబునుఁ దలంచుకొనుచు నెయ్యదియో యొక యుగ్రాంధముచు లికించి యాంధ్రభాషా యోషామణి సలంకరింప నలెననుఁ గుతూహలంబు బెడమై స్వాంతంబున నుచ్చిష్టాగ్రుచు నందని మ్రాని సంక్షోభాదుల బ్రాసలూఁడు పొట్టివానివలె నపహాస భాజనంబగుదునని యత్నంబునవలె యోజనాఽచార్యమానసుడనై, మనఃకౌశలంబు పీడియుండు తఱి, బ్రవాహంబుపైఁ, బ్రవాహంబు పడినట్లు కుటుంబ విషయక మైనయిక్కట్లు పెక్కుంబెక్కులు చాటిల్లుటచే నేమియు దిక్కు తోచక విచారగ్రస్తుండనై, నిర్విఘ్నంబునై, కవితావిషయకమైన నడకలయందాస్తకి నుశశమిల్లితిని నా గొడవలన్నీయు నప్పుడప్పుడు పరిశీలించుచున్న మిత్రులలో మ-రా-రా-శ్రీ శ్రీయుత కొప్పరపు సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి గారును, నిచ్చెనమెట్ల సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారును; జూటూరు శరభయ్య శ్రేష్ఠి గారును కేవలపారిమార్థికులై, యన్నదీయ సంసార

వ్యత్యాస సాగరంబునకు జెలియలి కట్టలై, తగుపాటి బుద్ధులఁ
 గఱపుచు నన్నెంతయుఁ గృతాఘ్ననిఁ జేయు పొంటె నుం
 కించుచు దైవబలమెప్పుడుఁ గలుగునో యని వేచియుండుటయోఁ
 గాక నెమ్మనంబునకు నెమ్మది కృష్ణుఁ జేసిరి. అట్టి సకాలము
 ను గుఱుతించి నా నెయ్యింపు నెచ్చెలికాండుఁ కొందఱు శ్రీ
 యుత తల్లం సూరయ్యశ్రేష్ఠి గారును, మునగా ఓబుళమయ్య
 శ్రేష్ఠి గారును, “నేదియో యొక చిన్ని పొత్తంబును వ్రాయు”
 మనియు “నేర్చిన విద్య యడుగంట నిచ్చుట చెంగటి రత్నం
 బుఁ బోనాడు కొన్న”ట్లనియు గుణగుణములరయుటయం దు
 త్తీర్ణుడనై, యట్లండట బుద్ధిమంతుని, లక్షణంబుగా”దనియుఁ
 బరిపరివిధములుగాఁ బోత్సహించుచు గ్రంథరచనకుగడంగు
 నట్లు నన్నాయత్తవరచు నంతటి నీతులఁ గఱపుచు మనస్తురంగ
 మునకుఁ గల్గెంబును, గమనమునకు ‘లగాముచు’నయి యిట్టట్టు
 లఁ గదలనీయక చిక్కబట్ట నుద్యమించిరి. వారి యనుమతిని
 మీరఁజాలక యెట్టకేలకు “హనుమత్పంచవింశతి”ని వ్రాసి
 ముద్రణ సహాపేయించితిని. కాని యంతటితోఁ దృప్తి నొం
 దక మదీయ కులాధి దేవతయగు కన్యకాంబానామాంకితం
 బైన శతకమొండునులేదని తలంచి కొలఁది దినములలో ము
 గింప నుద్యక్తుడనైతిని. నా యుద్దేశ రథంబునకుఁ జోదకుని
 వలె శ్రీయుత ఎం. రామసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు తమచిరకాల
 మైత్రిని వెల్లడిచేయుటకో మఱేటికో కాని యొకానొక ప్రస్తా
 వన సందర్భమున “గులదేవత నుద్దేశించి నీనవద్య శతక మొ
 క్కటి వ్రాయుము దానిని నా గ్రంథనిలయమున మూడవకు

యనుబంధముగాఁ దీసికొనియవొచ్చితిం చెదనని నుడివిరి. తదీ
య వాక్యసరణి యూతగాఁ గొని సత్వరితముగా వ్రాసి వా
రికిఁ దెలియఁ జేసితిని. ఈతెలివిడిఁ బరికించి తన్వంధమును నీన
చరాత్రములలో 1925వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 19 వ తేదీకి
సరియైన క్రోధననామసంవత్సరాశ్వయుజ శు ౧ ల నాటికి
ముద్రణము ముగించుటకై జానీముద్రణాలయమునందు నొ
సంగిరి. ఇందు కొన్ని సవరణలొనరించుటకు నవకాశము చాల
మియు, నియమిత కాలమునకు నచ్చొత్తించుట సమాప్తినొం
దినపవలయునను తొందరలవలననుఁ గొన్నిప్రమాదములుండు
నని యూహించెద. సుధీమణులైన వారలు హంసక్షీరన్యాయం
బున గుణగ్రహణపరాయణు లౌదురని నావినయపూర్వక ప్రా
ర్థన. నన్నెంతయుఁ బ్రోత్సహించి గ్రంథరచనకుఁ గడంగున్లు
నర్చిన నాసంగడికాండ్ర కెల్లరకుఁ గృతజ్ఞుడ. ఇంపలి పవ్యంబు
లుకొన్ని, దేవీసంబంధ చరిత్రాత్మకములు గాన నవ్యతరోత్స
వాద్యలంకార నిరూపణములయందు నుత్సాహ తరంత స
ముద్ర స్వాంత్యులై ఖడ్గంబుఁగొని ముఖాముఖ నిలువంబడిచదువ
నుపయోగింపవచ్చును. మఱికొన్ని, దేవ్యలంకారనిదర్శనాచ
తారవర్ణనలు గాన, నత్యుగ్ర మహాపాతక భూభృద్వజ్రాయు
ధంబులై, మోక్షసాధనములై, లోకోత్తరములుగానుండును.
వేరొకకొన్ని, భక్తిరసప్రధానములై, నీతిదాయకములుకాన,
పారాయణాల్పములై, సర్వజన ప్రబోధితములై పాఠకజన
హృదయాకర్షణములై, శ్రోతలకు శ్రవణపర్వములుగానుం
డును. ఇంకొక కొన్ని దుష్టచర్యను గుణ్యజ నవర్తన ఛండశా

సనములు కాన, కలియుగానుసారములుగానుండును. ఇందలి
విశేష విషయముల వేరువేరుగా నక్కాణించుట అస్సలుకన్న
పండిమిన్నయానను సామెత ననుసరించునను గ్రంథబాహుళ్య
భీతుడనై యింతటితో మిన్నకుండుట చదువరులునున్నంతవఱకు
గాత,

ఇట్లు,

సుధీవిశేషుడు.

నామా వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి

ప్రొద్దటూరు. (కడపజిల్లా)

19—9—25

శ్రీ బాలభారతీగ్రంథనిలయప్రకాశాక్షర
వర్ణనీయపద్యరత్నావళి

—o—

శ్రీ యోగజ్ఞానిః పాపయంత్రులః
బ్రాహ్మణ్యేన తత్త్వవేదాంతేన

లలిత సద్రసదాః లంకార భూయిష్ఠ

భూయిష్ఠ, వర్ణనీయః పద్యనామక

రజతమందార శత్రురచ్చంద్రికామృతా

ప్రీతదీధితులః శ్రీనివాసాద్భి

గ్రంథాంతరీక్షితః పునత నామక

ంధనతారకాబ్జమేతదనమగత

నిలయ బాలభారతీగ్రంథః నిలయమనః

లంకా జాగలమతి గ్రామః మంగుని

యః పునః పునః తామ్రతో నాదరించ

ముఖ్య కవితావైద్యుః ములం గడంగి,

గీ. బాలభారతీ గ్రంథ స మాలయమున

కార్య సమృద్ధిమూల, స ధ్యక్ష పదవి

మంచి పండితుః బాదవిన మణిసింహా

రామసుబ్బయ్యశెట్టి, వ రాలపుట్టి,

శా॥ ఉలాసంబున మాంటలందు సమయం ♦

బొందుదటస్థింప, శ్రీ

మల్లాలిత్వమున ప్రయోగములయు ♦

వృద్ధిభియ సత్పంకితెం

దోర్లొసందిత కన్యకాంబ శతకం ♦

బుంజెంగదా, యంచు, నకా

సల్లాపింపగ నోననంగ, నఖండా ♦

సంశేలుఁ డుత్సాహియై॥

క॥ తెలుగుంగబ్బులులపై

నలఁగెను నభిమానమును, న ♦ దంతిపాదము, నే

శల నచ్చొత్తించుటకా

నిలయా ధ్యక్షుండువ్రాసె ♦ నిండినవేళ్ళక॥

సీ॥ పరమధర్మాచార ♦ నిరీతుఁ డెవ్వరికన్న

నతఁడె, పోయన నూటి ♦ కర్తవ్యముండు

కేలానఁచు తెగకు తిం ♦ గెట్టిజన్మ నింపెన్న

నతఁడె, పోయన గుటి ♦ కైసహితుండు

మంచికార్యములాద ♦ రించువాఁ డెరడన్న

నతఁడె పోయను మహా ♦ ఖ్యాతవిదుండు

గౌరవ నద్ధార ♦ మేరు వెవ్వంకన్న

వాడెపోయను నమై ♦ శ్వేర్య యుతుండు

అమిత సద్గుణరత్న ర ♦ త్నాకరుండు

అమలమగు, శ్రీమద్ల ప ♦ ల్లవనవ్యాధి

పూర్ణి మాసోముఁ డతిపుణ్య ♦ పూరుషచుః

రామసుబ్బయ్యశెటి, వ ♦ రాలపుటి,

క॥ అనుగుతాకరువకు, వి

దాస్య, సంపత్సఖ్యసంత ♦ సాయుక్తీర్ముల్
భాస్వినాసగి ప్రోవుత,
వాసవి, శ్రీకన్యకాంబ ♦ పరమావరణ

శ్వాదీయశ్రేయాభిరామ.

నామా వెంకటసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి.
హొగ్గుటూరు.

మ న వి.

— 0 —

పాశ్చాత్యమహాశయులారా!

ఈ గ్రంథకర్తయగు శ్రీయుత నామా వేంకట సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు నా బాల్యమిత్రులు. వీరు బాల్యమాద గా కవనమందు నానక్కిలిగి తన చేనైనంతవరకు భాషాసేవచేయుచున్నారు. “శతకవ్యము” (శ్రీచెన్నకేశ్వర, చంద్రమాళ శ్లోరశతకములును,) “హనుమత్పుంచవింశతి” యను శతకములను సహారించియున్నారు. భాష చాలా సరళముగాను ప్రసవంతముగానున్నది,

వీరు తమచే రచియింపబడిన శ్రీ కన్యకాంబాశతకమును నాయందలి సోదరప్రేమచే మా గ్రంథనిలయమున వెలువరింపజేయుట కిచ్చగించుటయేగాక ప్రకటనమునందలి సర్వహక్కులు మాకే యిచ్చియున్నందుల కెంతయుఁగృతజ్ఞుల మగుచున్నాము.

శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు నిరంతరము భాషాసేవయు దేశసేవయు చేయుచుండులాగున భగవంతునిగూర్చి మిక్కిలి ప్రార్థిస్తూ యున్నాము.

చాగలమట్టి }
25--8--25

ఇట్లు,
సర్వజనవిధేయుడు.

శ్రీ లలితాపరదేవతా యైనమః

శ్రీ కన్య కాంబా సీ న శ త క ము

— 0 —

శ్రీ రుక్మిణీ పురం • శ్రీ వివాహము వేళ

సిగ్గుచే దలవఁపు • లగ్నలింప
మంజీర నాయక • మణి వంకఁ జూచుచు

బ్రతిబింబమును గాంచి • భ్రమవహించి
మునురామ చరణాబ్జ • ముల ధూళినఁ జనించు
జవరాలి నెసముచే • సవతి పోరు

కించ మించగఁ బటి • కించి సన్నికలు ద్రో

క్రించు నప్పుడు కాలి • కిటుకుతోడ
మానికముఁ గప్పి శంకైక • మానసార్థ
పశ్యతోహరుఁ డైన శ్రీ • బాలకృష్ణ
నతులి తైశ్వర్య మతికింప • నభినతింతు
కలితకల్యాణ నికురుంబ • కన్యకాంబ!

మేనఁ దాల్చిన గాడ్డు • మేపరి పేరులు

ఫణములొయ్యనఁ జాపి • పరువు లొడ

వెండి కొండ బెడంగు • దండించు మెయిచాచు

వన్నియ నలుపు క • వుండు వలర

వేల్పుట్లెను మొగంబు • వెల్లె పుచ్చెడు తొండ

నుట్టిటు లిరుప్పక్క • లల్ల లాడ

మొక్కు వారల పనుల్ • చక్కంబరపు పెద్ద

వెడ్డ ప్రేముడి బారు • చూడుకొనిన

మేనకాత్మజా స • మీపము పసిపాప

మాది రాడ నేర్పు • నాది దేవు

విఘ్న నాథుఁ దలఁతు • విఘ్నము లే మికి

ఘన సుగుణ కదంబ! • కన్య కాంబ!

२

త్రైలిదమ్మి గడ్డెపై • కొలువయ్యి మినుకుల

తొయ్యలి నల్పు మా • ధుర్య మొలము

సరసగా నాఁచుత • సారంబుఁ జెవులార

దోయిలింతుకొని సం • తుష్టుఁ డగుచు

ప్రేయసిఁ దిలకించి • ప్రియ వాక్యముల జీవ

సృష్టి కౌశలము వి • చిత్ర గతులఁ

బచరించితి నన నే • ధ్వనుల మీ సాటియై

లోప లేశము గూడ • బాపి కొంటి

ననుచు సరస సల్లాప వా • క్యములద్యుహిత

హృత్కమలము వినోద ర • సైక లహరి

నోల లాడించు వాణి న • నోముగాత

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్య కాంబ!

3

ప్రదివేసముల సామి • పసఁ జమ్ము వక్షమ్ము
 ముందిరమ్మాయె నే • మాన వతికి
 పోడకామల కళా • శోభాయ మానుడొ
 శశి తోడపుట్టువే • సచ్చరితకు
 క్షణమాత్రమునఁ బ్రసం • చము నెల్ల సృజించు
 పరమేష్ఠి పుత్రుడే • భాగ్య వతికి
 కలహంబు లేమిచే • కడపు నిండని నార
 ద సుగన్ధి మనముడే • తరళ నేత్ర
 కట్టి, కల్లుల నాతుక • యతుల కశల
 సంపదల నిచ్చిరక్షింప • సన్నుతింతు
 నెడఁ దెగని భక్తి రసమొల్కఁ • దడయకెప్పుడు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్య కాంబ!

శ్రీకాంభముల మాష్కి • జాయూ పతుల్ మాష్కి
 కగపడక ప్రసంచ • మందుఁ దిఱిగి
 భూత దయాఁ వేయి • భౌతికముఖలయ్
 ణంబు క్రిమంబు కా • లంబులరసి
 ధూలోక మందార • మునుఁ గేరునాధార
 మనఁగ భత్సంబు ల • త్వంత మొసఁ
 రక్షణం బొనరించి • సాక్షి నేనను ప్రించి
 త జ్ఞాన మంతరా • త్మల కొసంగి
 త్వక్త సర్వ క్రమ విభాగు • లై తనగ్గుఁ
 వితరు లర్థనారీశు లీ • ఖితము లిచ్చి
 యాయురాఁరోగ్యములఁ బోవ • నభినుతింతు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్య కాంబ!

శ్రీ కన్య కాంబా సీ స శ త క ము.

నూత్ననద్గుణ వార , రత్న రత్నాకరే!

దీన శుభంకరే! , తేనమోస్తు

పూర్వ గీర్వాణాఘ , గర్వ నిర్వా రణే.

భానుకోటిభే , తేనమోస్తు

యజ్ఞాన శాసనే , సుజ్ఞాన భూషణే!

దివ్య సంరక్షణే! తేనమోస్తు

నారాయణీ వేద , పారాయణీ స్తుతే!

దివ్యశృరాఽర్చితే , తేనమోస్తు

ధ్యాన పర దాన వాసినే , తేనమోస్తు

ధీర జన సమారాధనే! , తేనమోస్తు

కన్యకాంబాభిధాన ప్రి , కాశ నిత్య

దీప్త హైమవతీ నతీ! , తేనమోస్తు!

౩

గోత్రాత్మ జేతుడు , గోత్రాత్మ జేతుడు

రవి సుత త్రాణుడు , రవి సుతాఽరి

పుష్కర చరణుడు , పుష్కర కేతుడు

మారుని తండ్రి, కు , మారు తండ్రి

నాగేంద్ర వరదుడు , నాగాజిన పటుడు

నాగేంద్ర శయనుడు , నాగ ధరుడు

ద్విజ రాట్టురంగుడు , ద్విజరాడ్వ తంసుడు

నీలాఽబ్జ వర్ణుడు , నీల గళుడు

కేశవ స్వామి చంద్రమా , లీశు లెమి

యేక పద భావులై యన్న , దీప్తి తాఽర్థ

సౌఖ్యముల నిచ్చి రక్షింప , నన్నుతెంత

కలిత కల్లాణ నికురుంబ! , కన్యకాంబ!

2

చాటినాఁ డెవ్వఁడు ♦ దఱు సంటి కాల్వగా
 శత యోజన ప్రాంశు ♦ జలధి మీఁద
 చాటినాఁ డెవ్వఁడు ♦ జయ భేరి యనురాంఁగ
 నా గర్భ శిశు భిన్ని ♦ నాద మనఁగ
 నాటినాఁ డెవ్వఁడు ♦ నళినాఁ స్తకుల శౌఙ్గ
 బ్రతికించి లక్ష్మణ ♦ స్వామి నాజి
 మీటినాఁ డెవ్వఁడు ♦ గోటితో నక్షయ
 కొమరు ప్రాణాఁ ద్రిగోల్ ♦ గుండువలెను
 సట్టి సుజాన శాలి వే ♦ దాంఁత మాళి
 సన్నునీంద్రాఁబ్బ వనపేళి ♦ శాంత శీలి
 మార్దవ స్వాంతు, హనుమంతు ♦ మదిని నెంతు
 కలితకల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౮

త్రింధీకరణశక్తి ♦ యత్యుత్తమ కవిత్వ
 కల్పనా శక్తిప్రా ♦ గల్భ్య శక్తి
 వై. యాకరణశక్తి ♦ పాండిత్య పృథుశక్తి
 సద్రసాఁలంకార ♦ సగుణ శక్తి
 వాగ్గుంభ జృంభణ ♦ వ్యాపార చణశక్తి
 భావప్రకటన ప్ర ♦ భావ శక్తి
 కలిగిన ప్రాచీన ♦ కవి సార్వ భాముల
 కాధునిక కవీశ్వ ♦ రాఘ ములకు
 మత్కవిత్వాఁభి వృద్ధికై ♦ హృత్కమలము
 నందు ప్రార్థన సేతు కృ ♦ తాంఁజలి సయి
 మాన్య ధనధాన్య దా! లోక ♦ మాన్య! ధన్య!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౯

మిన్నేటి కెన యనఁ జెన్నారుఁబెన్నేలు

తత్తరంగిణికి యుఁ తరపుఁదట్టు
భూరమణి కంఠఁ హార తరశమయి

భూలోక దేవేంద్రఁ పురమనంగ
పేరుపొందిన పొద్దుఁ టూరులో నర్యార్య
గీర్వాణ తతుల రఁ ట్టింపఁబూని

పుట్టెన లంకారఁ ముల కాట పట్టుగ

వంది మాగధ నుతిఁ ధావన గణము
చదలనిండు కొనఁగ వియఁ చ్చులు విలుల

వాన కురియగ నాడ నఁ ప్పున తెల్ల
విలసి తార్చావతారవైఁ వెలసి తమ్ము!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్య కాంబ! ౧౦

క్షాసతీ శుశ్రిపుటఁ స్వర్ణ కుండల మయి

ప్రత్యక్ష దేవేంద్రఁ పట్టణ మనఁ

గొమరారుఁ బెనుగొండఁ గుసుమాంబకుఁ గుసిమి

సెట్టికి ముద్దులఁ పుట్ట వగుచు

కూతు మానిక మన్నఁ గొఱత లేని గుణాల

వాలవై కొమ్మించుఁ డాలు మించి

నవయువాఁలంకారఁ భువన మోహిన్యన

తారవై శాంతంబుఁ దాల్చి నాపు

తల్లి భక్తేష్ఠి తార్థమం దారవల్లి

సంతస రసామృతముఁజల్లిఁ చాకు మమ్ము

మొల్ల నరులల్లి యర్పింతుఁ ముగిది నొల్లి

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్య కాంబ! ౧౧

శ్రీ క న్య కాం బా సీ స శ త క ము.

మృత్యు మారుత ధూత , ఫలితామృతరు పోత

కలకంఠ కుల గీత , కలిత మగుచు

చందన మందార , తిందుక జంబీర

మాలూర విద్యుమాఽ , మంద మగుచ

పరమ పరీమళో , ల్బణ బహు విధ లతా

సూన వితాన వి , స్ఫురణ మగుచు

సార సారస వార , తార గాన మయూర

శారితా కీర వి , హార మగుచు

నంద నము మించి శుభ నుఖా , నంద బృ

మొదలు నుద్యాన వనములో , సుత్సవమున

మెరయు వైశ్యభ క్తేష్ఠితాఽ , మరమహీజ!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! , కన్యకాంబ! :

మోము పున్నమ చంద , మామ వెన్నెల డాలు,

బాబారు మేల్కొల్లు , బాగు పరుప

మెయిచాయ వన్నియ , మెఱపు గోడల పాలి

కపరంజి నీర్బూత , తై రహింప

వేలుపు మ్రోగు తీవెలఁ బోని కేట్టోయి

బడుగు పేదల కొంగు , పసిడి గాఁగ

నునుమించు మీగాలు , టనుగు వేళ్ల బెడంగు

కుంకుమ పుప్పొడి , సుంక మిడఁగ

నూట యిబ్బందు కొనియాడ , నాటి

చిన్ని వన్నియఁ దిఱుఁగాడు , చేత లెనఁ

సక్కె మానె, మాబొంట్లకు , పక్కి నెక్కి

కదలు సామికి నెఱుకేమొ , కన్యకాంబ!

విజయార్కపుత్రుడు, విష్ణు వర్ధన రాజు
 విక్రమార్కుని మించి, విక్రమాఽర్కు
 వర్జించి శౌర్య హా, ప క్రమాఽలంకార
 ధగధగత్కాంతి ని, దన్వనముల
 పెనుగొండ కేతెంచి, కని మిమ్మునిమ్మని
 యడుగ నన్నడి కిష్ట, పడకయున్న
 నిర్బంధ ముల కూన, నిజ దర్శనము నూట
 యిబ్బండులకు దయా, దృష్టి నొసంగి
 మిత్ర బంధు కళత్ర స, మేత ముగను
 ధైర్య సాహస రూఢులై, ధర్మమరసి
 హోమ కుండములో దూకి, యురు యశస్సు
 గనరె! స్వకులాఽభిరక్షై, కన్య కాంబ! ౧౪

హైహయ కుండమునందు, నొటిగిన తదుపరి
 సీవిచ్చు శాప వా, జ్ఞీయతి చేత
 విష్ణు వర్ధన మహీ, విభుని సంపన్నంధు
 యుక్తంబుగా నాశ, మొందఁబూని
 వాని శీర్షము వేయు, ప్రక్కలై ధరఁద్రెళ్ల
 సూర్య చంద్రాఽదులు, సోలనైరి
 దిక్కులు దిద్దిరఁ, దిరుగ సాగెను పృథి
 వ్యాకాశములు వణ, కందు చుండ
 నేమని వచింతు త్వన్నహా, భూమమహాహ
 వేయు నోరులుగల సర్ప, విభునికై న
 పొగడ సక్తము గాఁదు మా, బోంట్లకగునె
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్య కాంబ! ౧౫

సుంధుడ౯ రాజన్యః చూడామణి యొకండు

శత్రుల కోడి రాః ప్ర్రంబు వీడి

శ్వేతాశ్వమును నెక్కిః చింతా మనస్కుడై

యారణ్య మార్గ ప్రాః యాణుడగుచు

జను చుండ గన్గదః ముని పర్ణశాలను

వీక్షించి యటః డిగ్గిః వినయ మెనయ

తన పరాధవ రీతిః వినిపింప మాని స

మృతి స్త శత మహాః మంత్రములను

నుడువః బారాయణము భక్తిః గడిపిచేయః

ద్వదభిధాన యాగంబు బ్రాః త్యక్తుడర్చ,

నమునః గామ్యార్థ మీయవేః సముచితముగ

కలిత కల్యాణ నికురుంబఃః కన్యకాంబ! ౧౬

స్వకుటుంబ జనకృతః పాధల కోవ్విక

వేసరి యారణ్యః వీధిజేరి

గన్గద మాని పుంః గవ మహాశ్రమ మొందు

గను పట్ట నట కేగిః తన పరాధ

వము, నుడువ మహర్షిః వరుడు వెక్కసపుః బేర్చి

మనుస్త శత మహాః మంత్ర ములను

నుపదేశ మీయ నః య్యత్తర్వ మేరకు

సవ రాత్ర పాఠాయఃః ణంబొనర్చి

త్వదభి ధాన యజ్ఞము సేయః దర్శనంబు

నర్య కుల సమాధ్యాఖ్యునిః కందఃజేసి

యతఃడు వేడ మీసాయజ్యః మవఘశించు

కలిత కల్యాణ నికురుంబఃః కన్యకాంబ! ౧౭

త్రొలి కబళంబుగా ధూమ్ర లోచన సహా

దరుడు మృత్యువు నోటి కరుగ నాయె

నను వార్తల విని శుం భ నిశుంభుల యనుజ్ఞ

గొని రక్త బీజుడు తోగ్రహ తామ్ర

లోచనుడై యుద్ధ లోలుడై చనుదెంచి

బవరంబు బూసఁ ద త్ప్రకృతిఁ దెలిసి

కాళికాకారంబుఁ గైకొని నాలుక

పుడమి యంతటఁ జూపి యొడిసి పట్టి

గుక్కు మని మింగి వెతలచే జిక్కు పడిన

ముజ్జగముల యుపద్రవ మును హరించి

భక్త వరులను రక్షించి పరఁగి నావు

ఘన గుణ కదంబ! జగదంబ! కన్యకాంబ! ౧౮

శ్రుంభ, నిశుంబులకా సోకు దిట్టల మహా

ప్రోత్సాహ వార్ధిలోఁ బొంగి పొరలి

చండ ప్రతాపులు చండ ముండానుకుల్

యుద్ధ సన్నద్ధులై యురుపడించి

యాజకి నేతెంచి యస్త్ర శస్త్ర పరంప

రాగ్ని శిఖలకు సై న్యముల శలభ

సమముఁ గావింప న సహ్య మొందుచు నల్లు

చాముండి యనెడు వే సంబుఁ దాల్చి

దారుణాయుధ బర్హికి దనుజ యుగళి

ప్రాణ ఫణులను గొనవె, యా హారముగను

వేల్పు మూకల యగచాట్లు విప్పుకొఱకు

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౧౯

ప్రాంతాంతోఁ దక్కఁ పొలియి క యేరితోఁ

బడమికి నలువతోఁ వరము లంది

చంఢ ముండుల దండుఁ మింఢలగా, రక్త

బీజ ధూమాక్ష గాంఁ భీర్య యుతుల

భట నచివులగ శుంఁ భ, నిశుంభ కోణపుల్

స్వర్గంబు గొని దివిఁ పడుల దఱుమ

మాంసాహి యంచు యుఁ ప్సద్రక్ష్య కాసింది

మొఱలిడ యవతారఁ ములు ధరించి

బాహు బల పరాక్రమ ధైర్యఁ సాహసముల

సింహ తురగవైఁ డైతులఁ సంహరించి

నాక మెప్పటిలీలానఁ నంబు నల్పు

కలిత కల్యాణ నికురుంబ!ఁ కన్యకాంబ! ౨౦

ప్రహీమానురుఁడు తపోఁ మహిమచే వాణీశు

మెప్పించి చేడతోఁ దప్ప మరణ

మెవరితోఁ జెడని దిఁ వ్య వరముల్ గొని వేల్పు

దొరల నోర్చి డివిషఁ త్పుర హరణము

గావింప నిను వేడఁ గా, నురిల్ బ్రహ్మ వి

ప్రభృతేశాదితేఁ యాదిఘనుల

తేజస్సుతోఁ గల్గిఁ త్రిశర దశ భుజవై

వారి యాయుధములేఁ పట్టగట్టి

పోరు సేయ ననేకావఁ తార గతుల

ననురుఁడు, వహింపఁదదుశసంఁ హార విధులఁ

దాల్చి వాని దున్ని, యమరఁ త్రాసముడుపు

కలిత కల్యాణ నికురుంబ!ఁ కన్యకాంబ! ౨౧

శ్రుత వర్షముల్ మహాః ధృమముచే సర్వ

జీవాఘమాకటి ధృచే గలంగి

పరితాప మొందుచుఁ ధృబ్రాగ్ధింపఁ దవగ్రీక్ష

ణము పూని రోమ కూ ధృపముల నుంఁ

సకలావధీ విశే ధృపంబులఁ బుట్టించి

తన్మూలమున పాగిఁ ధృతతులకతుల

తృష్ణాహరామృత ధృవృష్టిగావింపవే!

శాకంభరి యను వే ధృసము వహించి

నిఖిల భూత దయాపేక్ష ధృణీ సనంద

నాది ముని జనాదరణీన ధృర్వాభవేణీ!

వినుత రుద్రాణీ! వికసిత ధృవనజ పాణి!

కలిత కల్యాణ సిక్కురుంబ! ధృకన్యకాంబ! ౨౨

దాడిమీ సుమ కాంతిఁ ధృనఱుము నెఱ్ఱని శరీ

రంబులు రక్త దం ధృతంబులొదవి

బహు రాద్ర రస ముట్టి ధృపడగ నున్నవ మొందు

నైస్రచిత్రాసురల్ ధృవాడి మిగిలి

ముల్లోకముల నల్ల ధృకల్లోలముగఁ జేయఁ

గుయ్యిడి రందతా ధృకోణ పులను

జంపఁగా, లోహిత ధృచ్ఛాయాంగముల రక్త

దంతికాఖ్యన నవ ధృతార మెత్తి

యప్పొలను దిండ్లఁ దునిమితూ ధృటాడినన్ద్రు

మోయవే! దేవదుందుభుల్ ధృపుష్పవృష్టి

గురియరే! వియచ్చరులు, న ధృచ్చరులు సృత్య

గానముల, నల్పఁ బూనరే! ధృకన్యకాంబ! ౨౩

దుర్నార వ్రతయా • దుర్గమాఽహ్వయమూను
 రాకాసి మేటి ప • రాకు మెరియఁ
 దైలోక్య కంటకుఁ • డై, లావు చేసిక్కి
 సుర మాని నర వర • స్తోమములను
 నిడుములఁ గుడిపింపఁ • బడ లేక నిను వేడ
 నస్తా దశ కరంబు • లాయుధంబు
 లన్నియ ధరియించి • హర్యక్ష మును నెక్కి
 దుర్గాఽవతారము • ధృరతఁ దాల్చి
 వేల్పు గొంగ నోర్చి • వింధ్యాఽచలంబున
 దాన రక్షణార్థ • డైవమనఁగ
 కొల్పొది దీరి నాపు • కువలయ సుర శాఖి
 ఘన సుగుణ కదంబ! కన్యకాంబ! ౨౪

దూరిసి మెక్కరుల్ • మంచు కొండన నుండి
 దుండగీడు తనంబు • దుడుకుఁ జెంద
 మాని వర్షులఁ బెట్టి • రానట్టి కడుగడ
 గండ్లఁ బెట్టుచు నిక్కఁ • గావుమనుచు
 వారొనర్పదమ కై • వారంబు, దద్రక్ష
 గాఽర్థంబు లోక భ • యాసకముగ
 భీమేశ్వరీ చాద్ర • వేషంబుఁ గైకొని
 సోకు మూఁకల నెల్ల • సుగ్రీక్కఁ జేసి
 ముని వరేణ్యుల సంతసాఽం • భోధియందు
 నాటి తేరిన వారిగ • నవఘటించు
 తుహిన గిరి ధామ్ని! ముఖ జిత • తుహినకిరణ!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్యకాంబ! ౨౫

అరుణాఽసురుండు మ ధ హాఽటోపమున్నత
 పాటవం బెగ తట్టు ధ మేటి యగుచు
 సర్వల బాధింపఁ ధ జల మూన నందలు
 వాడిడు వెతలకో ధ ర్షంగ లేక
 భక్తి రసంబు ను ధ త్పాదిల్ల మొఱివిడ
 న్నైలోక్యవిహిత మా ధ త్సం దలంచి
 భ్రమరాఽవతారము ధ ర్షడిఁ దాల్చి విగతాఽయు
 వ్రనుఁ జేయవే! పొలిఁ ధ దినెడు వాసి
 నీదు భక్త వాత్సల్య మె ధ స్మికలు సేయ
 నగునె! మాబోంట్ల కెందేని ధ హరి హరాఽజ
 సంయముల కచ్చెరు వగు శ్రీ ధ శైల భామ్ని
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్య కాంబ! ౨౬

భండాఽసురుండువెట్టు ధ బాధల కోర్వక
 యనిమేష గణము జీ ధ కాఽకుపదుచు
 పద్మాఽటవీ కదం ధ బ, వనంబులో నున్న
 తఱి, రక్కసినిఁ ద్రొంపు ధ కొఱకు నాత్మ
 రక్షకుఁ గుయ్యిడ ధ నాక్షణంబున సర్వ
 సైన్య సమాఽవృతా ధ శాల వగుచు
 హరి దశాఽకారము ధ లవతరింపఁగ గోళ్ల
 బాలాఽవతారవైఁ పాశు పతము
 చేత సోఁకు దండుల దగ్ధ ధ చేతనులుగఁ
 జేసి, కామేశ్వరాఽస్త్రంబు ధ చే వధించి
 భండపుత్రు శిరంబు న ధ స్వప్న వరులఁ
 గాఁచి, బోవవే! బగదంబ! ధ కన్య కాంబ! ౨౭

కాంచన కోటీర ధుతిత నానా రత్న

ధగ ధగ త్కాంతులు ధగన మెగయ

బహుచిత్ర మాణిక్య భర్ష యుక్తాటంక

నిగనిగ ద్రుచి బయల్, నెగడు కొనంగ

సరుణ పల్లవ హస్త హాటక కంకణ

ర్ఘణర్ఘణ త్కారముల్, నందశింప

చరణాఽర్చయగ హీర సహిత సన్నంజీర

ధశధశ త్కాంతులు దత్క గుల్క

సార శృంగార చారు విస్తార మహిమ

నమరి నావన్న! నినుగొని యాడజాల

నూట యిబ్బండ్రో దనుపు సం తోషమెసంగ

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౨౮

ప్రమిత సంపదోగ సముదాయ మొసంగిన

వేష్ట ప్రేముడి కాగ్రిలు చూడ్కులెప్పు

శరణాఽగత చకోర సంపూర్ణ చంద్రికా

సమ మగు మంద హా సమ హ రహము

దాసాఽను దాస సం త్రాణాఽర్హ చిహ్నమౌ

బిరుదారు పాదాఽంబింద మెప్పుడు

పదియారు వన్నియ పసిడి వాన గురియు

పరమగాత్ర ప్రభా స్సరణ మెప్పుడు

భక్తి రస పూర్ణ బుద్ధితో బ్రిస్తు తింత

గొదవ పొదగని సంపద లొడగజేయు

మార్య మందార వల్లి! ద యా మతల్లి!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౨౯

అందమై, సతభక్తః బృందమై, సచ్చిదాఽ
 నందమై, సద్గుణాఽఽ స్పంద మగుచు
 హృదయమై, బుధరాజః వేద్యమై, సుకృత సం
 పాద్యమై, యథుప్రతిః పాద్య మగుచు
 దివ్యమై, దివ్య వః క్తవ్యమై, వేద కో
 తవ్యమై, విశ్రుతః ద్రివ్య మగుచు
 యోగ్యమై, యచ్యుతాఽఽ రోగ్యమై, సకల సా
 భాగ్యమై, యోగి నైః రాగ్య మగుచు
 కంజజాఽంజము నింజ గాఽఽ గ్రామి చుండు
 త్వే స్సహా మహిమ బాగదఽఽ దఱము గాఽఽ
 వేయు నోరులు గల సర్పః విభుని కైన
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ః కన్యకాంబ! 30

ధీరమై, మేచ్చ విః దారమై, నైశ్య మం
 దారమై, భావుకాఽఽ ధారమగుచు
 సారమై కుజన నిః స్సారమై, వేదాంజ త
 సారమై, విగత సంః సార మగుచు
 ఘోరమై, లోకోపఽఽ కారమై, మహా దలం
 కారమై, సరసాఽఽధిః కార మగుచు
 స్ఫారమై, క్షీరి విః స్తారమై, విద్యాస్ర
 చారమై బుధ జనాఽఽ చార మగుచు
 వెలయు చుండిన మాహాత్మ్యః విపుల శక్తి
 గలిగి భక్త వాత్సల్య నిః కాయ్య మైన
 తావకీనమనోవృత్తిః దలఁచనగునె
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ః కన్యకాంబ! 31

ఐరావతోచ్ఛ్రేణి ♦ వాఁజ్జాఁజ్జ విమలాఁజ్జ
 కల్ప కంబుల కాంతి ♦ గనలఁ జేసి
 తార తార శతార ♦ తార భూ భృత్యేన
 హంసాఁనతంసాళి ♦ నప హసించి
 శారద నారద ♦ శారదా నారద
 పారద వారంబు ♦ బాఱదోలి
 ఘన సార ఘనసార ♦ కౌముదీ కామగో
 కుంద బృందంబు బై ♦ కోత కోసి
 పరిశ విల్లడు త్వష్టహా ♦ పాండుర యశ
 మనస్వశంబుగ గ్రహ్మంఁజ్జ ♦ మావరింపఁ
 జేసి నాపన్ను! భక్తుల ♦ చేతి సొన్ను!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! 32

చంద్ర సూర్యుల క్రమాఁజ్జ ♦ చార వస్తులఁ జేసి
 పవలు రాత్రిలు నడ ♦ లగ నెవరై
 హరి హరాఁజుల కగ ♦ మృముగ సూక్ష్మ స్థూల
 ముల నొక్క తీతు సం ♦ ధిల నెవరై
 యఖిల జీవుల నాట ♦ లంఘించు మాయను
 కయి బొమ్మ నలె ద్విప్ప ♦ గా నెవరై
 పూత పిండె చిగుళ్ల ♦ బూయంగ మౌక్తికుల
 ప్రభ వింపఁ జేసి బెం ♦ పయ నెవరై
 కల, విభూతాఁళి కన్నోద ♦ కముల నొసంగి
 పాలన మొనర్చి ప్రోవఁ జొ ♦ పున నెవరై
 యమిత శక్తి నైపుణ్యంబు ♦ లమరు తల్లి!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! 33

మరు భూమి శుక్ల శం ♦ బరముల నూటలూ

రించి తృప్తాన్ధులఁ ♦ దృష్టి పరిచి

తల క్రిందులగుచుఁ గొ ♦ మ్మల నంటి తపించుఁ

గోయష్టి కములకుఁ ♦ గూడు సూపి

కంచు తొ గుండులోఁ ♦ గప్పుల సృజించి

భత్యంబుగా జల్లు ♦ పాచిఁ జూపి

ఘోర జంతావైది స్థిం ♦ కారముల్ గలకాన

మృగ శాబకములకుఁ ♦ మేత చూపి

సర్వ సర్వసహా నృద్ధి ♦ చార చిత్ర

మత్స్య మహిమల కాస్తాన ♦ మాన మైన

త్వే న్నిపుణత యగమ్య గు ♦ ప్తంబు గాబ

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! 36

ప్రన్నమో రామచం ♦ ద్రా!యంచుఁ బలవించుఁ

గడు వేద లిండ్లఁ బె ♦ క్కండు సుతులు

కట్ట పుట్టము లేక ♦ కట్టా! యనుచు నేడ్చు

గూలికాండ్ర గృహన ♦ గుంపు మెండు

ముక్తి డాచంగి ఘే ♦ ఙ్నాతి యైన కురూపు

లకు సంభ కెనయుపెం ♦ ఙ్గములు దొలుకు

ధన ధాన్య విభవాది ♦ ఘన సన్య సిధులకు

మొత్తో!యన గఁ జూలి ♦ మొలక లేదు

పుచ్చ చెట్టుకు కాయ పూ ♦ పూచి నటుల

కాటడవి నిండు తేయెండ ♦ కాచి నట్లు

కల్పనపుఁ గర్త్రయైన నం ♦ కల్ప మరయఁ

గాల విపరీతమే సాక్షి ♦ కన్యకాంబ! 37

శ్రీరాగ యోగంబుఁ జేకూర్చు దయఁ జూపు
 భాస పరాయణఁ తాణ! మాకు
 కానఁ జాపకు మవఁ జూనుడఁ ద్వత్కరు
 తా కటాక్షము ప్రిభాఁ నీక! మాకు
 భైరవాఁసుర శౌర్యఁ భైరవాఁరొక్కదయే!
 భైరవాఁజ హరివ్యఁ భాగ్య! ప్రోవు
 పోడి నీవయి కావఁ దోడ్పడి సుఖమీవ!
 హంసర వచనాఁరఁ వింద! మాకు
 దానవ ముఖాఁ రక్షి! త్తంస సూరి
 కంకరాఁభరణ నువే! సరిస వాచి!
 మోహనాఁకృతి యభి నంస్యఁ ముఖ్యమీయతి!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! 3౬

స్థాయి మాళిక పాముఁ పట్టి కఱ్ఱిక మున్న
 పవ్వరున వదలుఁ పడక మున్న
 కాలు చేయూపకఁ కదల నేరక మున్న
 జేహ దార్శ్యంబులుఁ దెగక మున్న
 పెండ్లాము గడగండ్లుఁ బెట్టి తిట్టక మున్న
 యొడలు సొక్కిల్లు పోఁ పడక మున్న
 మనకలు కందోయిఁ కెనఁగి తోపక మున్న
 వార్ధక మున చిక్కుఁ పడక మున్న
 తమ పదాఁంభోజముల యూడిఁగమునొప్పు
 నాత్మఁ జాగ్రదవస్తఁ బుఁ బానంబు లొసఁగి
 జన్మ రాహిత్య మొనరింపుఁ సరస వచన!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౩౭

పొత్తముల్ వెదకి త , దుత్తము ధర్మముల్
 జనులకు బోధింపఁ జదువు లేక
 వీనుల వింటైన , గానమ్ముచే సభక
 రంజింప గీత శా , శ్రుంబు రాక
 పిట్ట కథల్ జవుల్ , పుట్ట జెప్పను నను
 నయ మధు రోక్తులిం , తయును లేక
 శివ! కేశవా! యందు , స్తవ మొనర్పగఁ జత్త
 మొక్కచో నిల్చి యో , గుప్తండు గాక
 పొట్ట కయి భాగవత వేష , మును ధరించి
 నుడువ బృంభింతు వెఱిగూత , లుడిగి సిగ్గు
 వారి కిహ పర సౌఖ్యముల్ , దూర మగును
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! , కన్య కాంబ! 30

ప్రాచులు దప్పిన మంచ , మెన వచ్చు ననవచ్చు
 గాన్య దోషోక్తుల , కబ్బ మ్మి
 తన పద ద్వయికి వం , దనము తారిడుకొని
 యాయుస్సు నూరేడు , లచురు సనెడి
 మందుని వలె మెప్పు , లందు కొనుచు నుండ
 మాన్యులు దప్పని , మందలింప
 శాస్త్ర భాషల యందు , జసియించె దొలి యెయ్య
 దని వితర్కింప నే , మనక యున్న
 మార్పు సూత్రము లేజెప్పు , మాదిరిగను
 మీకుఁ దెలిసిన యెడఁ బొట , పోక యనెడి
 కుకవులకు పాణి మాన సం , కోజ మేల
 కాకి కూతలు వధురంబె! , కన్య కాంబ! 31

దౌన్య సారాంత శ వి చక్షణ పరులకు

నుడువగా నేళకు నోరు రాదు

వేదాంత విభాస చేతతా వాదలు,

సెప్ప నేర్తురు తారు నేయ లేరు

ధన భాష్య వృద్ధి గ ల్లిన మానవుల కంటు

గుడువ నొక్కడు లేక కుర్చు చున్న

అల్లెయ విద్యుల నెచ్చెనెంచిన గొంత

మంది కన్యము లేక కుందు చుంద్ర

కుడున గట్ట నిహీనమై కూలి జేసి

బ్రతుకునై పాలు పడు పేద వారలకును

గొంప నిండుగల బిల్లుల గుంభాలవరు

కలి యుగ క్షయమగుచును! కన్య కాంబ! రం

ప్రసంగం కొమ్ముకుక్క కన్య కాయ తుటంచు

కడియ నువనగల జీరె శొకిగ నంచు

ప్రేమతల్ పెనుకొండ దిన్నె సేజ మటంచు

జేత బల్లిని వేడు పోత టంచు

మిసిమి ముప్పల దొంగ మిటును లాడి యటంచు

మాడిన కాముడీ మాసి యంచు

దిన్నెనూపము గల్లి దీప్తి బాహువు లంచు

క్షమ పహింపచు పెద్ద ఖర మటంచు

నిట్టి దుర్దోషముల మూటల గట్టి పెట్టి

కవనమును గూర్చి భాషకీ కరణి వృద్ధి

కర మటంచు నొడి వెనకు గర్వ మాని

కాకవుల్ విట్ట లేకునే కన్య కాంబ! రం

హూణ విద్యాభ్యాసః మొనరించు బట్టియే
 యాగమాభ్యయనంబు లడవి గలిసె
 విద్యాభములు సభా పీఠస్థు లొటచే
 శాస్త్రాభ్యుదయము మాట సాగ దాయె
 నీరుల్లి గడ్డ కెన్నిస కవీంద్రుండుండఁ
 గవి నామధేయముల్ కవుల కయ్యె
 చోర భక్తికి మను ఘ్యులు పాలు పడుచుండ
 నిజ భక్త నామముల్ నీటఁ గలిసె
 గాన వైష్ణవము లేరికి రాని వారు
 లేరనెడి యభిప్రాయంబు లీలఁ దోచె
 టక్కు న్యాయ మాయె, నిజంబు హృదయ
 కలి యుగ క్రమమే మందు, కన్యకాంబ! రతి
 త్రు ధారా కవి తాత్పర్య బెరి నొ
 గ్గవ గండు పర్యెత్తు రకము గాదె
 యవధాన కవితా వి హారంబు మరగాలు
 గట్టి పరిష్కరము కట్టి నటుల
 ఘటికా శతగ్రంథ కల్పన కవనంబు
 జొన్నలో గుడ్డెద్దు సాటు విధంబు
 ప్రాసాంత్య పద కవి త్వము పోక యొల్లని
 బోటికి తలఁబాలు పోసి నట్లు
 యోచనాభార సదగిన యుక్త మైన
 కవన రస పోషకులు ధీర కవులు గాక
 భవనమున తక్కిన కవులు భవన కవులు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! రతి

మా కవిత్వ మరుచి యై, కను పట్టెపో
 భవనంకిత కవిత్వ యువును రుచులు
 మా పద్యము లసూయ యై పొల్పుఁ గాంచెపో
 మీ నామ పద్యంబ యృత రసంబు
 మా కృతి కాంత టి యై, కను పట్టెపో
 త్వ ద్యశః కాంతి భా యస్వ ద్విగంతి
 మా రచనల సూయ యై, రహిఁ దెల్లెపో
 మీ కథా రచన ల మేయ శుచులు
 గానగాఁ బక్ష పాఠులు, యమానికంబుఁ
 గుక్కుటము గింజఁ గాదని యిక్కరించు
 మాత్రము, గిరీటము నొగి రా య్నిస్తకమునఁ
 గాఁతిలదె, త త్సమానమౌ, కన్య కాంబ! రర
 ప్రసవాయ కామో జ్యై లాఽగ్నిఁ జల్లార్పగాఁ
 బర సతీ గమనంబు యవన్న ధార
 విపుల మర్యాదా స్రగ్గి విణ తాంబుధు లింక
 బాడబుల ధనంబు బాడబంబు
 బంధుర శుభ గంధ సింధురంబులఁ గూల్చి
 నాడ బిష్టల సొమ్ము హరిసమంబు
 విస్ఫుర దైఽశ్వర్య విపినంబుల దహింప
 యాచక ధనము ద వాఽసలంబు
 వితత కలుష శైల వితతి భేదింప మీ
 ధ్యాన గరిమ సుర వ రాఽయుధంబు
 భక్త కామితార్థ ఫల దైవత ద్రిమ!
 ఘన సుగుణ కదంబ! కన్య కాంబ! రర

రాజీవ కమలాఽక ధరమునఁ గప్పలు బుట్టి
 సౌరభ స్వాది వా ధ సన లరయునె
 వీరోద్ధిఁ గబళించుఁ బిఱుదు సిందుగ బొజ్జ
 లింపార పాలార ధ గింపఁ దగునె
 కొబ్బరి కాయఁ జే ధ కొన్న వంగమ్ము
 తదఽమృతమానునే! ధ తనివిఁ దీఱ
 చిత్కళా రూప వి ధ స్తుతమలౌ మూర్ధన
 జీవులు గాతురే! ధ చి త్స్వయాపు
 తమ కొలంబున జన్మంబుఁ ధ దాల్చి నట్టి
 వై శ్య లెఱుఁగుదురే! శ్వ త్కృ ధ పా రసంబు
 తమ్మి చూలికి చూలికిఁ ధ దఱము గాదు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్యకాంబ! రఽ

వాగుర లేనిచో ధ వాగుర కానికి

పక్కి మొత్తంబులు ధ సిక్కిఁ దఱమె!
 బోను లేకున్నచో ధ మూషిక జంత్రాఽది
 జాలంబులనుఁ బట్టి ధ సాధ్య మగునె
 బడిశంబు లేనిచో ధ పాదసములు జాల
 కాఽగ్రణికి గ్రహింప ధ నలవి యగునె
 పణతుల చూపు టం ధ పర సత్తి లేనిచో
 పురుషులు దాసులై ధ పాసర దఱమె!
 రాజ యోగ ప్రశస్త మం ధ త్ర ప్రచార
 జప తపస్సులు లేకున్న ధ విపుల నరక
 రాశిఁ దఱియ సాధ్యమె! తోయ ధ రాశిజేడ్య!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్యకాంబ! రఽ

పారిజాత మరంద ధ మేరికి మాధుర్య

మలర దే! పిత్తరో ధ గులకుఁ దక్క
పంచదార చెఱుకు ధ పాలింపుఁ జవిగాఁదె
రోగ పీడుతు జిహ్వ ధ రుచికిఁ దక్క
మలయ మాకుతేపుఁ బెన్ ధ జలువ రాణింపదే!
విరహాణీ జన భాగ్య ధ విధికిఁ దక్క
కలువల చెలి కాని ధ వెలుగు మోదము గాఁదె

గురు వియోగ మయ దుః ధ ఖులకుఁదక్క
దివ్య దివ్యాభినందిత ధ కావ్యమైన
నీ కథాభ్యుత రస మాని ధ నెగడఁ దగదె!
పక్ష పాత ప్రజకుఁ దక్క ధ రక్ష కిక్క
కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్య కాంబ! ర

పండు వెన్నెల తేఁడు ధ పండమి రాలిరి

మీనుతుల్ సేయని ధ వాని పుట్టు
ముక్కట గలమోము ధ ముక్కర నొక్కమి
గతి నిన్లుఱిచి పాడ ధ గానినోరు
రాయంచ కువ లేక ధ రాణ గుల్కుని కొలన్
నీ స్మృతి లేని మా ధ నిసి భవంబు
ప్రజ లేని పాడు రా ధ వ్రష్మీలు రాజరి

కము నిన్ముతింపని ధ కుమతి పొడుపు
అవని మానుష రూపుడై ధ యవతరించి
నిన్ను వేడని జన్మంబు ధ దున్న పోతు
బ్రతుకు ధోపదె గమనింప ధ భావిత్జ్ఞ!
కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్య కాంబ! ర

మృకరందమున మహా ♦ మధురిమ లేకున్న
 జంటిగలా లాగు ♦ జట్టు కొన్నె
 చంద్రికల సుధార ♦ సంబు లేకున్న, జ
 కోరము లాసించు ♦ కో దటంబె
 గంగా విహార సా ♦ ఖ్యంబు లేకున్న, రా
 యంచలు విహరింప ♦ నరుగ నానె
 త్వత్ప దాఽబ్జ ధ్యాన ♦ పరమ పథము రాక
 మానిన మునిసేవ్య ♦ మాన మానె
 యఖిల వేధోండ చర్య లీ ♦ యాజ్ఞాగాదె
 దాప నేటికి మీ కృపా ♦ ధార లీల
 లర్య కుల దుగ్ధ తోయ రా ♦ శ్యబ్జ బింబ!
 కాను పింపవె మ్రొక్కెద, ♦ కన్యకాంబ! ౫౦

ఘన పాప గాఢాఽంధ ♦ కారంబు వాయునే
 త్వన్నామ భాస్క రో ♦ దయము లేక
 యమిత దారిద్ర్య దా ♦ వాఽగ్ని జల్లారునే
 తమ కీర్తన సువృష్టి ♦ ధార లేక
 వివిధ రోగగ్రావ ♦ వితతి భేదిల్లునే
 తావ కాఽర్చన పవి ♦ ధార లేక
 బహు దుఃఖ రస సప్త ♦ వా రాశు లింకునే
 భవ దుపా సన బాడ ♦ బంబులేక
 స్ఫుర దహంకార గుణ గణాఽం ♦ భోద వార
 పతిమ విచ్చిన్న మాన, కృ ♦ పా సముద్ర
 భవ దనుష్ఠాన పవమాన ♦ బలము లేక
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౫౧

ప్రదేవి పదనేవ ధేదినం బాస రింప

భవ బంధ పాప ముల్ ధేదిని పోవు

నేమాత క్షీరన ధేదోన్మ వల్లింప

పున్నాను వృజినముల్ ధేదొల్లు లాను

నేకక్తి దర్శనం ధేదోన్మ సిద్ధింప

తంగెటి జన్మయి ధేదొల్లు దీటు

నేపురం ధేదోన్మతుల్ ధేదోన్మ శ్లడరింప

లొకక సుజ్ఞాన ధేదొల్లు మొదవు

నట్టి భక్తేష్ట దాయని ధేదొల్లు నిన్ను

బొగడ నిగమాది ఘోషలు ధేదొల్లు జగతి

[బాజ్య సామ్రాజ్య సాయుజ్యపూజ్యమీనె!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధేదొన్మకాంబ! ౫౨

ప్రమాన్య చరణ పూ ధేదొల్లు మతిశయ

దారిద్ర్య వారాశి ధేదొల్లు నావ

యేజన నీ పదాం ధేదొల్లు స్మృతుల్ పుణ్య

ఫల దివ్య సాధ సో ధేదొల్లు పంక్తి

యేతల్లి పదక్షీర్ణ ధేదొల్లు హాసంబు ము

క్తి ద్వారము తలుపుం ధేదొల్లు దెలుచు వైన

మే జన యిత్రీనా ధేదొల్లు స్మరణలైహి

కామముష్ణి కములందు ధేదొల్లు బాట

యఖిల కామ్య ప్రదాయని ధేదొల్లు వెలుంగు

చున్న నిన్ను గొని యాడగా ధేదొల్లు నోవజాల

సరస సద్గుణ శీల! య ధేదొల్లు పాల!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధేదొన్మకాంబ! ౫౩

మీ మహా నామాఽక్షః రీ మంత్రః జప సుధా

రసమాన దుఃఖ వాః స్థర పవనము

తావక శుభ చరిత్ర పఠనీయే ట్సుసా

రముః గోల గలుషాఽదిః రాజవజ్ర

త్వత్పదాఽబ్జ ధ్యానః పారిజాత మరంద

సార మానగః గష్ట సర్ప బర్హి

భవ దఽంకిత కవిత్వ యువ తపో ద్యాతా ఫ

లము, మెక్క భయ తమః స్పముదయరవి

గాన, త్రిజగాన, భవదుప మాన మైన

దైవమునుఁ గాన, నిత్య కీర్తనము మాన,

దాన గుణ నిధాన! శుభ సంధాన మాన!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! శర

ప్రన్యాయ మగు పన్ను లర్పింతుఁ గొప్పకు

నంగలార్తురు కడు పార గుడువ

కానని కానలోఁ గట్టింతుఁ గోవెలల్

పడిన గుల్లనుఁ జక్క పఱుప లేరు

తవణింతు నిర్జనాఽటవిఁ జలిపందిరుల్

తృషణ గొని వేడగాఁ దీర్థ మిడరు

కడుపు నిండు ధనాఘ్నఁ గడికిఁ బిల్తురుప్రేమఁ

చికిరంబు తిరిపెంబు నకు నొసంగఁ

రన్న వస్త్రము లాసింప కున్న గన్న

సుతులఁ బెంచి నట్టుల బెంచు చోద్యమాయె

ధన విశాచముల్ వీరనఁ దగదె! జగతి

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! శర

లంజ సుద్దులు సెప్ప ♦ లాలసంబునఁ బోడు
 రకుగరు హరి కథా ♦ స్మరణ వినను
 నాసాది కూతల ♦ నాల కూడాలింతు
 తలపరు భాగవ ♦ తఁపుఁ బురాణ
 మల్లటి చెయ్యల ♦ కుల్లాసమునఁ బోడు
 రూతేగరు సుకృతో ♦ ద్యోగ మునకు
 గుడి పూజ లడరింప ♦ నడుగిడ లేరు నూ
 రామ డే గుదురు సూ ♦ పాఁన్న ములకు
 కోడె కాండెల్ల మెచ్చ దు ♦ కూళ ముగను
 దువ్వి పూచి కట్టి తుటిమి ♦ తొడ్లి దాల్చి
 సాసుల వలె నుండు పతి సే ♦ వా నిరతులు
 గారు, కలికాల మహిమచే ♦ కన్యకాంబ! ౫౬

చెలికి జారత్వంబు ♦ చిర పుణ్య మని నేర్పఁ
 దోలు బొమ్మల యాట ♦ లోలి సొమ్ము
 పడతికి పతి నడఁ ♦ బాయు మంచని నేర్పు
 నూరి చుట్టటికంబు ♦ లుగ్గు పోత
 మెలతకు వ్యభిచార ♦ మే మంచిదని నేర్పఁ
 జెన్నంగి సుద్దులు ♦ కొన్న చదువు
 స్త్రీకి చెడు నడత ♦ శ్రేయ మంచని నేర్పఁ
 దాస రాటల కట్టు ♦ తాలి బొట్టు
 ఆడ వాండు జాణ ♦ లగుటకు హేతువు
 ఆట వెలది గొండ్లి ♦ యాట పట్టు
 గుట్టు బైటఁ బెట్టఁ ♦ గోపింతు రార్యులు
 కలి యుగక్రమంబు ♦ కన్యకాంబ! ౫౭

సురలకు గురువైన ధ గురు సతీ మణి చంద

మామఁ గూడిబుధకు ధ మారుఁ గనదె!

గౌతమ ముని స్నాన ధ కౌతుకంబున నది

కరుగ నిందుగ్నిబొంద ధ దా యహల్య!

పశు పతి వంచింది ధ భాగీ రథీ దేవి

గనదె భీష్ముని శంత ధ నుని మఱింగి

కన్నెటి కంబ ని ధ యెన్నక సూర్యునిఁ

గలిసి కుంతీ దేవి ధ కర్ణుఁ గనదె!

యిట్టి వార లఘుము లొడి ధ గట్టు కొనిరె!

యనుచు మీటింగు లాడవాం ధ ద్రాచరించి

అంకు ననులకై కట్టిటి ధ కంకణములు

కలి యుగక్రమ మేనుందు, ధ కన్యకాంబ! ౧౮

మీన కేతను నేలు ధ మేని చాయల డాలు

గల వాఁడు నత్కిర్తి ధ వెలయు వాఁడు

గౌనయంబు లలరారు ధ ధన గుహ్య కేశ్వరుఁ

డాజ్ఞా ప్రకార చ ధ ర్యాఽను వర్తి

పురుష పటాఽటోప ధ మునుఁ గల్లు నరసాఽగ్ర

గణ్యుఁడు విద్యాఽధి ధ కార మలరు

మగనినిఁ దెగ నాఁడి ధ మనుజాఽధముని రూప

హీనుని నడవడి ధ లేని వాని

గుణము లేని శకుని ధ గూడుదురు చెడిప

లేమి జెప్ప సాధ్య ధ మేరి కేని

వారి చరిత ముభయ ధ వర్ణనాఽతీతంబు

ఘన సుగుణ కదంబ! ధ కన్యకాంబ! ౧౯

స్రీలకు పరమ పాఠివ్రత్య మే సారు
 పైకంబునకు గళః స్వరము సారు
 హాప హీనులకు విః ద్యా పటుత్వము సారు
 తాప సేంద్రులకు శాంఠ తంబు సారు
 చక్ర వర్తుల కెల్లః సత్య వాక్యము సారు
 పురుషుల కుద్యోగః భూతి సారు
 పైన్యాఽధి పతి కస్త్రుః శాస్త్రు నై పుణి సారు
 బేరికి వ్యాపారః వృత్తి సారు
 చిత్త శుద్ధి యు క్త్వద్దాసః శేఖరులకు
 తమదు మీగాలు తమ్మిపూః దబముసారు
 యనుర భంజనరౌద్ర! దః యా సముద్ర!
 కలిత కల్యాణనికురుంబ! ః కన్యకాంబ! ౬౦

స్సౌందర్య రూప లః క్షణముల శ్రీ దేవి
 యోర్పు తనంబునః యుర్వి కాంత
 యార్తిః దీప్తిః దనువుంః గర్తవ్యముల మాత
 శయ్యా విహార హః ర్షముల వేశ్య
 యుపచార సువిచారః సపరి చర్యల దాసి
 సముదీర్ణ యోచనాంః శముల మంత్రీ
 సమఽపాయ దుఃఖాగ్నిః జల్లార్ప సుఖవృష్టి
 సంతాన సుక్షేత్రః చైత్ర పదవి
 యఖిల శుభ రాజి కాకరంః బై, చెలంగు
 నతుల గుణశీల యైన భాః ర్యాలతామ
 ప్రాప్తి వశమున లభియించుః భర్తబ్రతుకు
 గణన సేయః దఱంబై శ్రీః కన్యకాంబ! ౬౧

స్త్రీ సహవాసంబు ♦ జెట్టు ద్రిన్నురి మధ్య
 మాన వృశ్చిక దవ్వ ♦ మైర పవిది
 చెడి పలతోఁ బొత్తు ♦ చిడిముడి యన్నిప్పు
 కుంపటి మెడఁ గట్టు ♦ కొన్నపవిది
 నంగ నాచుల పొందు ♦ నల్ల త్రాచును జందె
 ముగ దాల్చి చెడుమిత్తి ♦ బుచ్చినలుల
 నెఱి జాణలను నమ్మి ♦ సీతీ కాసుల కమ్మి
 బాసఁ జేయుట లురికా ♦ బడిన పవిది
 కాంతల చెలిమి యావలఁ గట్టి పెట్టి
 తరుణి పెత్తనము తురుక ♦ దొర తనంబు
 లెఱుక కని స్నేహముల బట్టి ♦ చెఱుపుఁగనరె!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౬౨

స్వాతంత్ర్య నిధియాట ♦ జాతర కరుగుట
 పైశ్చ వేళ్ళమున ని ♦ వాసి యవుట
 వ్రతము లేకుండట ♦ పతి నెడఁ బాయుట
 అంకు టాండ్ర చెలిమి ♦ కంకె యవుట
 జీవిక విఱుగుట ♦ జీవితేశు ముదిమి
 యమితకాలము విడే ♦ శ ముననుంట
 యాసు దొడంగుట ♦ యితరింట నిద్దర
 పురుషుల గోష్ఠిలో ♦ బొడలు చుంట
 కైపు విక విక నవ్వుట ♦ ఖలుల పొత్తు
 కాంత చెడుటకు శరపంక్తి ♦ కారణములు
 తమడు దాసుల కీ యవ ♦ స్థలు దొడరవు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౬౩

వేద చోదితమయి ధ వెలయు సమ్య జ్ఞాన్య
 సంకల్పము గురు దా ధన్య ప్రభావ
 మధ్యయ నాగమం ధ బాహర యోగంబు
 కర్మ సన్యాస యో ధ గ క్రమంబు
 వ్రత విశేష మహోత్సవంబు చిత్త నిరోధ
 మింద్రియ నిగ్రహ ధ హేతువు లను
 నెన్ని దింటను కర్మ ధ హిత యుతానుష్ఠాన
 మలరించు ద్వ ద్దాసు ధ లో, మహితులు
 తను తమ స్ఫురత్తపో మహ ధ త్వమున జేసి
 బహుళ సిస్సార సంసార ధ పాశ బద్ధ
 సగుణముల జయింతుర, గడలముగిదిగాంతుర,
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ధ కన్య కాంబ! ౬౪
 మానుష జన్మ సం ధ భవ మన్న దుర్లభ
 మలరె పో బురుషుడై ధ వెలయు టరుదు
 కలిగె పో రూప వి ధ క్రమ గుణ స్వము సున్న
 వెలసె పో విద్యా వి ధ వేక మరుదు
 అవి యున్న సుగుణ భా ధ ర్థా రమ దొరకదు
 పఱగ నన్యోన్య దాం ధ పత్య మరుదు
 సకల సంపద లొప్ప ధ సంతానము హుళెక్కి
 ప్రబలె పో నిష్పచ్చ ధ రంబు గొఱలు
 కంజజన కైన లఘు కళం ధ కంబు గలుగు
 పోల్కి నెట్టి మహా పుణ్య ధ మూర్తి కైన
 కలుగ నై శ్వర్య పదవు లీ ధ కలి యుగమున
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్య కాంబ! ౬౫

త్రమ కృప లేని చోఁ ♦ దపనీయ కుధరంబు

మృణ్మయ పిండ సా ♦ కృతి వహించు

మీ దయ లేని చోఁ ♦ మిన్ను మన్నే కమ్మె

పడరాని యిడుములు ♦ ప్రబల మొందు

నీ యాజ్ఞ లేని చోఁ ♦ నీరధు లేకమ్మె

యుప్పొంగి ప్రవహింప ♦ నుప్ప శించు

మీ కృప లేని చోఁ ♦ మిత్ర శత్రుడు తతుల్

నేలపై దబ్బన ♦ వాగ్రిల బూను

యన్నిటికిఁ జూడ మీకృప ♦ యవస రంబు

యదియు సుంతేనిఁ గల్గ నీ ♦ యఖిల భూత

జాలములు యథా వస్తులై ♦ సంచరింతు

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౬౬

భక్తి మై పూజ లా ♦ శ్వేయజ మెంతయు సేయ

మందార మత నింటి ♦ మల్లె సెట్టు

నవ రాత్రములు ముక ♦ ర్ణవము నోల నుతింపఁ

గామ గో వత నింటి ♦ గాడి మొదవు

విజయ దశిమి మనో ♦ విజయంబుఁ గొనియాడ

స్వర్నది వారింటి ♦ వఱద కాల్వ

దుర్గాఽష్టమి భవ న్ను ♦ తులు శ్రద్ధఁ జేయఁజిం

తామణి వారింటి ♦ తాప బండ

పాడ్యమి మొదలు కొని యేక ♦ భావ మూని

ధ్యాన మాస్తక్తి నొనరింప ♦ నమృత భూతి

వారి పెరటింటి యందు నొ ♦ ప్పారునూతి

కలిత కల్యాణనికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౬౭

నీ పాద పూజ నుం + తేని నల్పని చేయి
 చేయ్యి కాదది కీలు + కొయ్యఁ గాని
 తమ కథా వాక్సునఁ + ద్రావ నొల్లని చెవుల్
 చెవులు గావని పాడు + గవులుఁ గాని
 తమ దివ్య నామాఁడు + రములఁ బల్కని నాల్క
 నాల్క గాదది తోలు + చీల్కఁ గాని
 త్వ త్కథా గానముల్ + పాడ నొల్లని గొంతు
 గొంతు గాదది రొన్ను + గుంతఁ గాని
 మానుషాత్మక మైన జ + న్నంబుఁ బూని
 జ్ఞానమునఁ దలపోయని + మానవుండు
 మానవుండు గాడు పాద యు + గ్గంపుఁబశువు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! + కన్యకాంబ! ౩౪

జ్ఞేజేలు, గొను! రాజ + రాజేశ్వరీ! బ్రహ్మ
 తేజో విరాజిత! + ధీ సమేత!
 దండంబు, ఖండిత + చండ ముండాఁసుర
 గంధర గండ! సా + కర్య కాండ!
 వందనంబులు, దివ్య + వందిత చరణాఁర
 వింద! బంధుర రసా + నంద బృంద!
 జోహారు, బహు విధ + దోహా ప్రహరినీ!
 మోహనాఁకృతి! నత + ముని సమూహ!
 శత నమస్కారములు, నత + కృతుభుజేశ!
 నుతులు పదివేలు, లోకాభి + నుత చరిత్ర!
 మానితోరుప్రణామముల్, + మాన్య ధన్య!
 కలిత చైతన్య ముఖబింబ! + కన్యకాంబ! ౩౫

మాటి మాటికి గల్లఁ మాట లాడుట కంటె
 పుట్టు మూఁగై భువిఁ బుట్టమేలు
 పర సతీ గమనంబుఁ పురుషుఁ డొందుట కంటె
 క్షీబత నగ్నిఁ ద్రెఁళి నను మేలు
 కొండెమ్ము లెపుడు పఁ ల్లరికిఁ జెప్పట కంటె
 జహ్వబీకుకొని చఁ చ్చినను మేలు
 ఇతర సొమ్ములు దొంగఁ లించి మేయుటకంటె
 వికిరంబు లాఁగు జీ వికయె మేలు
 పచ్చి ఫోకిరి తన మొప్పుఁ భార్య కంటె
 ధన వధూటిని నాలుగాఁ గొనుట మేలు
 బుధ మనోల్లాసినీ! మహాఁ పుణ్య శీల!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! 20

పర్వతంబునకు ను పర్ణంబు లున్నట్లు
 దుర్మతి కొడ బడు దొర తనంబు
 తెక్కలు గాడుపు మెక్కరి కున్నట్లు
 లవివేకి కిడు సభాఁ ధ్యక్షత, గవ
 నిప్పు చూలికి జోడు నింగి చూలై నట్లు
 హంకారి కుద్యోగఁ సంకు లంబు
 పడిశంబు దగ్గు ము క్కిడి కొడంబడి నట్లు
 పిసిడి వానికి జిక్కు పసిడి కుప్ప
 మాన హీనుల కజ్ఞాన మార్గము మెయిఁ
 జెడ్డ చెయిదముల్ గఠినతఁ జేయు లెల్ల
 దొడ్డ బల్నిఁ గలిమి, దాల్నిఁ తోడ్పడమియు
 గాదె, వివరింప జగదంబ! కన్యకాంబ! 20

బ్రాహ్మణక్షత్రియః బాంధవత్రయులను
 ద్యుమ్నాఽధికారమం దునుపరాదు
 ధనము సిద్ధముగాఁ బొందవిన మొదటివాడు
 కష్టనిష్ఠురమైనఁ గానొసఁగడు
 పైకలబుపైనుంపఁ బడిన ద్వితీయుండు
 యువయత్నముడుగ నా యుధముచూపు
 బంధుత్వబాద్యతఁ బాసి తృతీయుండు
 సర్వస్వము గ్రహించు బాడ వెవకు
 గాన, భూమ్యుదకఖముల భూతుకమృగ
 మత్స్యఖగములు భక్షించు మాంసమువలె
 ధనికు నెందెవ రెట్లైనఁ దిన వలతురు
 కలితకల్యాణనికురుంబ! కన్యకాంబ! 20

త్రౌమరకువ విందు దలప వెన్నెలకంద
 రిక్కప్రోవులు రాతి రింబవట్లు
 గాడ్పువేలుపు కటం కటసామి రెండుసం
 జలున్నపంట పలంతి జముడు మనసు
 సర్వతోముఖమును సర్వతోముఖమును
 సర్వతోముఖుండు భూచక్రమందు
 ప్రతిభూతముల నడవడి గాంచు చుండ్రది
 తెలియక ప్రాడ్వివా కులు చలమునఁ
 గల్గి బల్గి మా యదియని గర్వకుభర
 రూఢితైపాపముల నొనర్తురు మదించి
 వారు ఘోరాఽఘపహ్వలో వ్రాలి పిదపఁ
 గనలరే! చూడ జగదంబ! కన్యకాంబ! 25

త్రి కరణ శుద్ధి నే ధివన శాస్త్ర మేనియుఁ
 జాతన యపు డ్దపు నేయ వలయు
 నిల జేసిఁ గొల్పుచు నే యుండి యాయన
 వలన భయంబాత్మ నిలవ వలయు
 సక్తిని నివసించు జపరాలి పొజ్జేనిఁ
 దల కొఱి వని జాగ్రత పడవలయు
 మంత్రానఁ గాళికాం బావనన్నముఁగన్న
 తన్నాత తో మిత్తి దలవ వలయు
 శాస్త్ర రాజ సభా సుహా శస్త్రుల వశ
 మేరికి ఘటించ సాధ్య మొక్కంత యే
 దను సదార్పిత దాస నం తతికిఁ దక్క
 కలిత కల్యాణ నివసంబ! కన్య కాంబ! 2౪

గురు కళా నిపుణుడై గురు భక్తి లేనివాఁ
 డుపకారి కపకార మొనఁగు వాఁడు
 తన యేలిక పనులఁ దనువు దాచెడి వాఁడు
 ప్రిణ మైత్రి పులక పాయ కర్త
 తమ కాలు దమ్మిపూ దబము లేని శమండు
 నమ్ము వానికి చెడ్డ నమ్ము వాఁడు
 జేసి సంపద లొందఁ బూనెడు సచివుండు
 మేక నన్నె పులియై మెలఁగు సూడు
 మెప్పుఁ గాంతురె, అచ్చలం దెప్పుఁ డేని
 దెప్పరము లేని యఘములై కుప్ప వాని
 నప్పశింపదె జముబంట్లు నిప్పు లేటి
 గాల దోయరె జగదంబ! కన్య కాంబ! 2౫

చదువఁ బ్రారంభించు, శాస్త్రంబుఁ జిత్తనై
 కల్యము నది రామి, కాన్య పతన
 మొదలిడుఁ దాననై, పుణిలేమిఁ గైతపై
 భ్రాంతితోఁ జందోఁది, పతన లూను
 నదిరామిఁ గవిత వా, యం బూనుఁ దన్మతిఁ
 గంపింపఁ జౌరాణ, కథ వచింపఁ
 దనరుఁ దానఁ జతుర, త్వముఁ దప్పి మది వృథాఁ
 యాన మొంది, వ్యసనా, యంబొనర్చు
 దాన మేల్లెక కష్ట వ్ర, తమని చపల
 బుద్ధి హరి దాన వేషుఁడై, పుర విదేశ
 చారుఁడై నంత భృత నాక, సౌఖ్య డగునె!
 జ్ఞాన మున నిన్ను వేడక, కన్య కాంబ! 22

ప్రరుణా రసాఽధార, కమ్మైన నమ్మొము
 నిర్మల వృత్తి రా, ణించుఁ జూడ్కి
 ముద్దుల మూటలై, ముదమొల్కు పల్కులు
 సంఖ్యేయ భాషణాఽ, సక్తి కరము
 తొట్ట్ర పాటు గొనమ్ము, తోఁ దిలకించుట
 భూరి సోదర భావ, కారణంబు
 స్రుతి ప్రాణిపై నుంపఁ, బడిన పశ్చాత్తాప
 మార్మల యందు మ, హాఽదరణము
 సర్వదా, యివి యనురాగ, సాగరమున
 నోల లాడెడు నీభక్త, జాల లక్ష
 ణోన్నత వతంస గుణములై, యొప్పుఁగాదె!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్య కాంబ! 22

అవివేక గోష్ఠిలో • నధిక స్రవణి కు

య్యని కూత లఱవని • యఱుపు లఱచి

యగ్రాననాఽధి ప • తృము వహించి స్వకార్య

మున కేటికొ వివేకి • బోవఁ జూచి

తనకేమిఁ దెలియక • తగవు పేర్కొన గోటి

చిటుకుల చేఁ గేలి • నేయఁ దలఁచి

ఫక్కున నవ్వఁగాఁ • బ్రక్క నుండినవార

లొక కుక్క గవిసిన • యూర నున్న

గ్రామ సింహము లేమేమొ • గాంచి తీవరి

మొఱుగి నట్టుల ఫకఫకల్ • మొలక త్రున్న

నపువ్వు చుందులు వ్రాణమా • నములు లేక

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్యకాంబ! 2౮

సెంహ తలాటముల్ • జేదోయిఁ దాల్చిన

తన్న కూతలు గూయు • మొప్పెఁ గాను

బొడ్డు గంటల దాల్చి • ముడ్డి త్రిపుంగ మహా

గౌరవంబని నీల్లు • గర్విఁ గాను

బెత్తంబుఁ జేఁ బూని • విత్తాంగ నలవెంటఁ

దిరుగఁడం బాఁచార • పరుఁడ గాను

గళశోషన న అచి • గండ పెండెరియముల్

గానితంచు గాండ్రించుఁ • గొంటెఁ గాను

దాస దానుఁడ, దోసముల్ • జేసి నాడఁ

దెలిసి నంతఁగవిత్వంబుఁ • బలుకు పొడ

నెటుల మెప్పింతొ కలికాల • మేచి వచ్చె

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! • కన్యకాంబ! 2౯

త్రనసొమ్ము పరునింటఁ దాచి తెమ్మను వాఁడు
 పవలు తేయన కేగుఁ బాట సారి
 జార చోరత్వముల్ సలిపెడి యెల్లాపి
 మగ సరసము సేయుఁ మాన ధనుడుఁ
 పెద్ద కాలముఁ దనఁ పెండ్లాముఁ బుట్టింటి
 యందుంచతడు జూదఁ మాఁడు వాఁడు
 తను సేయు కార్యమఁ న్యుని సేయఁబంపువాఁ
 డాత్మేద్య మొరు నిందఁ లాఁడు వాఁడు
 సర్వదా చిత్త జాడ్య కృఁ శాను శిఖలఁ
 గ్రాగి, నిద్దుర వమ్మయిఁ గతులు లేక
 యుట్టికిని స్వర్గమున కెక్కఁ కోటు పోరెఁ
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౮౦

క్షౌరకుండిన వానిఁ కుద్యద్యశంబును
 వంచన కానికీఁ బరమ మైతి
 ధన హీనునికి, దానఁ ధర్మ ప్రవర్తన
 మింద్రియ హీనుని కింతిసుఖము
 త్రాగుడు మున్నగుఁ దాప్త్య ప్రవర్తికి,
 శాస్త్రార్థమున బ్రయోఁ జన గుణంబు
 పిసిడి వానికి, సౌఖ్యఁ వృద్ధి ధనంబున్న
 బొగురెక్కు మంతులుఁ బొనరు పతికి
 రాష్ట్రము, జగుప్స గిలి గల్లుఁ ప్రజకుమీదు
 పద కమల భక్తి సామ్రాజ్యఁ పదవి, పెంపుఁ
 గావు, గలిగె పోఁ బన్నీటిఁ గలుపు బూడ్డి
 కతనఁ దోపదె! జగదంబ! కన్యకాంబ! ౮౧

చైత్రపు నుండి తొలగిం ♦ చిన వాడు నెచ్చెలి

దోష రహిత మెయ్య ♦ దో, యది, పట్టి

పతి యానతిగఁ జరిం ♦ పఁ గలదో, యది భార్య

మద గర్వ హత మేదొ ♦ యదియె, కల్పి

యాసఁ జెందని వాడ ♦ నారత సౌఖ్యపూఁ

రుష మణి నీతి ధు ♦ రుస్థిందు సఖుఁడు

పంచేంద్రియములతో ♦ బాధలేని యతందు

మగవాఁడు సుజనుల ♦ తెగల యందు

గౌరవార్హుడొ యతడు సు ♦ జ్ఞాన శాలి

మానసమున మీక్రీరనల్ ♦ మరువఁ జోక

యవారహముసేయు వాఁడుమ ♦ ర్త్యాఽగ్రజండు

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౮౨

క్రడుపార గుడువక ♦ పుడమిలో లోతగు

గోతులలోఁ బూడ్చు ♦ కొన్న దుడ్డు

తన సౌఖ్యమును మాని ♦ ధనమార్జనము వూని

పిసిఁడి చేతల గూడ ♦ బెట్టు పసిఁడి

కృపణస్వము వినియో ♦ గింప దేవభ్యాహ్న

ణులకు యుక్తముగాదు ♦ ఫలము లేదు

యీమూడు విత్తమ్ము ♦ లిల తేని పాలగ్గి

పాలు చోరుల పాలు ♦ పడును గాని

మంచిలోఁ గూడు కొను టీవి, ♦ మదము లేని

జ్ఞాన మోరుపుఁ గల పరా ♦ క్రిమము, దాన,

ధర్మ యుత విత్త మీనాల్లు ♦ దగవె పరికి,

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౮౩

స్థలయేఱు దుముకు పో, కలు జవ్వసంబున్
 రమ్మ, సంపదలు పా, రదము పోల్కి
 చాంచల్యము, మనుష్య, జన్మము నీటి బు
 గ్గవలె నెన్న నచిరం, బవతరించు
 ఘనంబు రీతి జీ, వితము నిస్సారంబు,
 సంసార ముర్చికా, సమము చలన,
 మమర పూర్వా రాఽర్గ, శముఁ దీయు ధర్మార్థ
 మేకాంత బుద్ధితో, నెవ్వ రివరొ
 వారు ముదిమి ముదర, వాడి పశ్చాత్తాప
 మొంది, శోక వహ్ని, గుండి మండి
 పోవు వింత కనరు, మూఢ చూడఁమాఱున్
 ఘన సుగుణకదంబ! కన్యకాంబ! ౮౪

ధీరుఁడు, ధనము సే, కూరమి సత్కార
 మున నున్నత పదవి, బొంపిరి కను
 సంద, యయ్యది యెంత, పడి యున్న నట్టుల
 సల్ప లేఁ డవమాన, శాస్త్ర బొందు
 సింగంబునకు గుణ, శ్రేణికి తావల
 మలరు స్వాభావిక, మైన కాంతి
 కుక్కకు తావిపూ, గుత్తి దండల మెడక
 దవిలింప సొబగు నెం, దం దఱంబె!
 దాని మాదిరియట్లు త్వ, త్పాద కమల
 యుగళ శుశ్రూష, గల స్వాంతఃకుక్తులొందు
 పున్నియం బన్నుల కటుల, నన్నె! పొంద
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౮౫

భూరి మత్తేభముల్ ధూర భణ్ణాకముల్
 పారీంద్రములు పులుల్ బరువు లాడు
 గాంతా రము పురంబు గా, మ్రోకు నిల్లుగాఁ
 గంద మూల ముల భో గన్య ముగ, మేసి
 కమలంబుఁ గడు పార గాఁ ద్రావి నారపో
 చల పుట్టముల్ మేని చాటు కూని
 గడ్డియే పానుపు గాఁ బండి, జీవించు
 చుండుటే మేలైన యునికి పట్టు
 ధనము సుడి పోవగ, సరిబాం ధవుల నమను
 బ్రతుకు సరిగాదు కుక్కల గతుకు బోలు
 కాపురము నేయఁ గేలికి దాపు రంబు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౮౬

ప్రలిమిచే విఱవీగు కాలమం దోర్పుచే
 నుండరు బొక్కనం బోటుగాగ
 పట్ట మంచని యొక్క పట్టె డన్నము బెట్టఁ
 జాలరు బ్రతికింప జాలు పవిది
 జల్పాకు లాడు వా చాటుండు వ్యభుడో
 తెంకాయ తోటలోఁ దిలుగు కోరి
 యావనం బంతయు ద్యక్త ఫలములుగాఁ
 జేయ నోచునె కాని చివరకేని
 దాని కిసుమంతఁ దమిదీఱఁ దఱమె! తలపఁ
 దోపు కాపుకు నవ్వంబు దోపుటంలొ
 యంతియే, యువయుక్త మా వంతలేమిఁ
 గతన నిష్కూహ పానరదే! కన్యకాంబ! ౮౭

అంక యాపును లేక , యప్పు పుట్టని యూరు
 తనమాట సరకునే , యని భటుండు
 చెడిన పెండ్లములో , జేయు కాపురము లో
 లోనఁజెలుపుఁ జేయఁ , బూను సఖుడు
 కుంభీనసము దిలుం , గు, గృహమునఁ బడక
 గోముఖ వ్యాఘ్రాది , గూడి నడుట
 యివి యూరు చావుకు , హేతువు లని పల్క
 తార్కికులకునేనిఁ , దఱమె! శంక
 వానిఁ దెలిసి విడువ , వలయు సత్వరముగ
 జాగరూకతల క , సాల పడక
 యెంత బుద్ధి మంతుఁ , డేనిఁ జొచ్చగ రాఁడు
 ఘన సుగుణ కదంబ! , కన్యకాంబ! ౮౮

మృతభాషణము లాఁడ , మెత్తని యంబేన,
 మాటలాడక చరిం , పగను మూఁక,
 మాటనేర్పరి యెన , మాటల మారియో,
 పేర్లుడు కాయయో , పిచ్చివాడో,
 యోర్చిన యెడ పంద , యోర్పుఁ గల్గమి ప్రియ
 కపుఁ జెడ్డకొలములో , గల్గువాడు,
 సృక్కన్నిలిచినఁ దెం , పరి దూరముగ నున్న
 భావితజ్ఞుండైన , వాడు, కాఁడు
 అనుచు నిందింతుఁ నేవకు , లనుఁ, దఱంబె!
 దాన్య మొసరింప నేరికి , దానిమర్చ
 మెట్టి యోగ్యుల కేనియు , నెఱుక పడునె!
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! , కన్యకాంబ! ౮౯

త్రొమ్మిది నెలలు గ † ధమ్ముమోసి కుమారుఁ
 గని పెంచి పరిణయ † కాంక్ష దీర
 జెలువార నొసరింపఁ † గులకాంత పుష్పవ
 తీ తిలక యయియే † తెంప నిలుకు
 నూనూగు మీసాల † నూత్నయావ్వన మొప్పుఁ
 జాకినమటులు ని † రాకరించి
 తలిని దయ్యాలపఁ † జెలియలిఁ జేదుకా
 యగఁజూచు దారను † నంటిపండు
 మర్దిలిని మానికము నత్త † మామగారిఁ
 బ్రాణ బాంధవులుగ నెన్నుఁ † బడుపుగ తై
 నరయరె! లవంగపుమ్మొగ్గ † నవగుణులొగి
 కలియుగ క్రమమేమందు! † కన్య కాంబ! ౯౦

పుట్టెడు సొగసుల † పుట్టయై హాయిలచే
 దిట్టరియై వగ † లుట్టివడగ
 చిన్నారిప్రాయంబు † సెన్నారఁజాకిన
 పెరిమె పైతము మాని † పెండిలనియుఁ
 బసిడిపై యానతో † నసువులు వోనున్న
 ముసలి విశాచికి † నొసఁగి కూతు
 పడుపోగిరముఁ దినక † బ్రాల్పడి వేవేలు
 పుల కల్లునికీ జావు † మూడుటకయి
 మొక్కులిడి, ముడుపుల్ గట్టి, † యొక్కపొద్దు
 లుండి, కాపురమున కంప † నొడలు సృక్కి
 కాటికిని కాళ్లుసాపంద † గంజె! మగఁడు
 కలియుగ క్రమ మేమందు! † కన్య కాంబ! ౯౧

మేసరికంబీయ , మానిరి కొందఱు

కొందఱు కులహీన , మొంది నదిరి

లక్కబిడ్డను వివా , హముఁ జేసుకొనైరి

కొందఱెదురు వియ్య , మందుకొనిరి

విత్తంబునకు సుతఁ , విక్రయింపఁగ నైరి

ముండ మోపులవరిం , పుల కడరిరి

బొక్కసంబునుఁ బట్టి , బొక్కకుఁ బోనున్ను

ముసిలి బద్ధకుఁ గూతు , నొసఁగ నైరి

వావి వరుసల దెగనాఁడి , ప్రియి కంపు

కుట్టిత కృతాశ్రయకు లైరి , కుఱి కొఱకుఁ

జెప్ప సాజ్జమే! మనవారి , చెడు నడతలు

కలియుగ క్రిను మేమందు! , కన్యకాంబ! ౯౨

సాని బాణల నమ్మి , చరచిరాఁపుల నమ్మి

యొసగాలు బిడ్డల , కోగిరంబు

దినుటకు నప్రాప్తి , నొనరించి మొగముండ

లను కీర్తి నార్జించి , యనుదినంబు

లేని కోర్కెల గోరి , లేమి నెత్తిన నూరి

విడిచిన యోచనల్ , వెదకి కొనుచు

తుట్టతుడకు నొక్క , బొట్టు లాభముఁ జిక్క

కువిద తాలీ బొట్టు , కునురు బోసి

విక్రయింపగ నుంకించి , వెఱ్ఱిముదిరి

గోడపై నున్న మార్జాల , గుణము రీతి

మది, స్థిమితములేఁ కట్టిట్లుఁ , బొదల, నుకృత

కర్తయుగు నెనిఁదలపోయక , కన్యకాంబ! ౯౩

వైశ్యాఽర్థకులు ప్రాశ్నః, వేద్యలింగకుః బోవః
గమనించి చోరాఽగ్రిః, గణ్యు లగుచు
మానాఽభిమానంబు, మాని దుష్కృత్యమా
వేకలాఽడగ నెంచి, పైక మునకు
మోసంపుఁ జెయ్యులఁ, జేసి పోదాల సా
వాసంబుఁ బట్టొక్కః, కాసు టువ్వ
లేకుండఁ గొఱిగించి, లేమిడి నాజ్జించి
కోర్టులో నస్పృత సా, క్షులక్షఁ బూని
యేమి తోవక దిక్కెవ్వ, రెఱుక పడక
బ్రతుకు దెరువెఱుగక మనో, రాజ్య మేలు
కొనుచు నున్నాదులై యున్నఁ, గనునామేలు
జ్ఞానమున నిన్ను వేడక! కన్యకాంబ! ౯౪

దురదృష్టమున దరి ♦ దుర్నిశి సిగ్గు లభించు
 లజ్జ నంట మనోబ ♦ లంబు దొలగు
 బుద్ధి బలంబు గో ♦ లోపఁ గేళియొనర్తు
 రవమాన బాధచే ♦ నమరు విసుపు
 విసుగుఁ జెందఁగ దుఃఖ ♦ రస వార్ధిని మునుంగు
 దానఁ గూలిన వాని ♦ కైన మనసు
 పోవును మది చెడి ♦ పోవ నున్నాడంబు
 సనుజెంచు వాన నా ♦ శంబు నొందు
 సర్ప దృష్టంబు నెంతేని ♦ సైప వచ్చు
 బాపురే! సుంత దురదృష్ట ♦ బాధ కోర్వ
 నగు నెయన గొప్ప కడగండ్ల ♦ కాట పట్టు
 కలిత కల్యాణ నికురుంబ! ♦ కన్యకాంబ! ౯౫

త్రారధిష్ఠించెడు ధైవంబు ప్రతికూల

వర్తియె, పని భంగ పాటుగూడర

పురుష ప్రయత్నంబుఁ బురిగొన సాగక

వ్యర్థమై నిష్ఫల ధైర్య ప్రి గొటల

నిష్పచ్చరంబు సెం దిన మానవంతుని

కడవిలోఁ దక్క సా ఖ్యమెచటఁ గను!

తర్కరిదుగ్గిడు పాణి దానమేనియు నిచ్చు

గాని లేమిడిఁ గుండఁ గాఁ దగండు

అట్టియే, పోవునే! కాని యగ్నికణము

జ్వలఁ బక నణమాత్రంబుఁ జాల దట్లు

దైవత స్తుత్య గుణజాల! ధర్మశీల!

కలిత కల్యాణనికురుంబ! కన్యకాంబ! ౯౬

ప్రక్షర సుక్షేమ నిక్షేపములు మొత్తా

లించి సంతతముఁ బా లించు మమ్ము!

సందె దానందంబు సదృశః ప్రభలు వె

ల్లించి పాపములఁ దొ ల్గించు మమ్ము!

శాశ్వతైశ్వర్య సు జ్ఞానోన్నతులఁబ్రసా

దించి శుక్తిరుల భే దించు మమ్ము!

కరుణారసామృత భరితాబ్ధి నోలలా

డించి పుణ్యముల నిం డించు మమ్ము!

కుండనపు బొమ్మ! గడగండ్లఁ గుండితమ్ము!

యమ్మలకునమ్ము! చిత్కళ లమర కొమ్ము!

భక్తులకు వేల్పుచూర్నొమ్ము! పరులసొమ్ము!

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! ౯౭

ఎహానీశ్వరానీకః మానసాబ్జ విహారి!

హరిహరాబ్జార్పితః చరణ పద్మ!

పద్మాబలయ స్తోత్రః పాతావతారిణీ!

తార నీహార జి తోరు క్షీరి!

క్షీరిత దాశేష్టః గీర్వాణ భూమిజ!

భూమిజాస్తుత గుణా భ్యుదయ సార!

సారస రిపు తిరః సార్ కృన్ముఖవర్ణ!

వర్ణనాతీత సంపూర్ణ భావ!

భావ భవ జయాలంకారః పావనాలంక!

యంక జిత నాక లోకేశః హస్తహస్త!

హస్తములు మోక్షుః దొలగింపు మన్న కలత.

కలిత కల్యాణ నిమగ్నంబ! కన్య కాంబ! ౯౮

ల, సదఃమాలిన్యకః శా శరత్సమయ భా

స్వస్నేహు జిత్కీరి భా, జోహారు

ప్రభిదహంకార వి పక్షరాణ్ణికరిణీ!

ప్రేమార్ద్రహృచ్చీశ్వ రీ! జోహారు

స, మద దుద్దాంత ని శాచరోద్ధృతి విరా

మప్రాధి దోర్వికృత! మా! జోహారు

వి, బుధ మానీశ్వరః బృంద వందిత పదాం

భోజాత! భక్తావ నా! జోహారు

మృదు మధుర భవ్య రస గుణ, సదఃమలపవ

సీసపద్యశతక సుమ శ్రీ, ప్రదసర

మొనరించి బగిది, గుమరగ, నొసగెదదయ

గను గొలచెదనాత్మక, నిన్ను కన్య కాంబ! ౯౯

యుష్మత్పదాఽంభోజ యుగ్మరోలంబాయ

మానమానసుడనై యా క్త్యపదవి

సాయుజ్యమార్జింశ సంసార చక్ర చం

కృమణజంబాల మ గ్నంబు పొనరు

మా దృశ జన్మాఽఘ మండలంబు దహింపు

టకు మున్న బాగ్రతః ధవిణ గొట్టి

శ్రీసముచ్ఛవ పద శ్రేయో విలాసస్థు

సీస పద్య శతాబ్జ శ్రేణి గూర్చి

భక్తి యుక్తాఽంబలి మొగిడ్చి వ్యక్తి పెంచి

వక్తలకు శ్రోతలకు మెప్పు వ్యక్తి పడగ

నన్న గింతు నామోలఁ బ్ర త్యక్షమగుము

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! గం

భక్తి శ్రద్ధాఽస్తక్తి బ్రతిదనం బీమహా

శతక మాణిక్య మే జనులు గాని

శ్రవణేంద్రియంబుల శబ్ద సుధా ప్రిధా

రావాహికముఁ దృప్తి దాగి రేనిఁ

బారాయణముఁ జేసి పాపమానలదోగి

దుఃఖాఽంకురముఁ గోసి తొడరి రేని

శాశ్వతైశ్వర్యంబు సంతాన నిలయంబు

సంతత సంతోష సౌఖ్య చయము

బాఁడి పంటలు ధనధాన్య భాగ్యరాజు

గ్వచిడఽయాచితకల్యాణ కార్య నిధుల,

నొసఁగిరక్షింపవే! విపు లోర్జితముగఁ,

కలిత కల్యాణ నికురుంబ! కన్యకాంబ! గం

మత్తకోకిల! కన్యకా పర మేశ్వరీ! తమ ధీకాలు దమ్ములఁగొల్తునీ
 కన్యకం దలపోయఁగానువ్వు, నవ్వయోద్భవుడ౯ గవి౯
 మాన్య ధన్యుని జేయుమంచిక! మంజువాక్కువితా లసత్
 కన్యఁజేసి యొసంగితి౯ జెలి ధీకత్తెఁగొని పోవవే?

గ ద్య ము.

ఇతి శ్రీమత్కన్యకాపరమేశ్వరీచరణ౯ రవిందనురంవబిందునిష్క్ర
 దమిళిందా౯ యమానమానస, సద్గుణగణవిలాస, పదవాక్య
 ప్రమాణపారావారధుణ నామాకులకలశవారాశిసంపూ
 ర్ణశరత్సము, సరసకవితాలతావితానా౯ భిరామ, కళా
 సిరస్సీమంతముక్తామణి, యాంధ్రకవిశిఖానుశి, మ
 హానై భవ, గరుడయా౯ మాత్యతనూభవ.

సుధీవిధేయ, వేంకటసుబ్బయ్యనామ

ధేయ, ప్రణీతంబైనశ్రీకన్య

కాంబాసీసపద్యశతక

ము, పరిసమా

ప్రము.

శ్రీ

ఓంతప్పల్, శ్రీకన్యకాంబాయైనమః

శ్రీ

చాల భారతీ గ్రంథ నిలయము.

చాగలపత్రి

(కన్నూల్ జిల్లా) — దత్త మండలము

స్థాపితము 1923

ముఖ్యోద్యోగము.

భాషోద్ధారణ !

పరిశ్రమపోషణ.

ఇందు

ప్రతి రెండు మాసములకు మత, సాంఘిక, దేశీయ పౌరాణిక, ఆంధ్ర రాష్ట్ర, పరిశోధక, నవలలుకాని రసవంతములగు నాటకములుకాని, శ్రేష్ఠ బాలులగు పద్యకావ్యములుకాని, మొకటి మొంతునతప్పక ప్రకటింతుము.

చందాదార్లుగా చేరగోరువారు ప్రవేశరుసుము రు 0-5-0 ముందుగా చెల్లించి రశీదు పొందవలయును.

ప్రతిరెండు మాసములకు ప్రకటించు ప్రతిగ్రంథమును చందాదారులు తప్పక తీసుకొనవలయును.

పొత్తమునకగు తపాలా ఖర్చులన్నియు చందాదారులే భరించుకొనవలయును.

మాచందాదారులకు యితరులకన్న మాటికి యిరుకవిలయిదు గూఢాచులవంతున భరలు తగ్గించి పంపబడును.

చందాదారులుగా చేరగోరువారు వెనుకటి గ్రంథములు, అనుబంధములుకాని కొననక్కరలేదు. పలయునన్నచో వాటినిసహా తగ్గింపు వెలుగీ పంపబడును.

చిరునామా మారినవెంటనే మాకు తెలుపవలయును.

మాతో వుత్తర ప్రత్యుత్తరములు బహుపవలసినచో తమ చందా సం

బతు తెలుపనిచో జబాబువ్రాయుట కష్టపాద్యము.

రసవంతములగు వాటకములను, నవలలను తదితరగ్రంథములను, మాచందాదాగ్లుగాని, లేకయితరులుకాని మాకుపంపినచో వందనపూర్వకముగా నందుకొని, ముద్రాణయోగ్యముగా నున్నచో తప్పక ప్రికటింతుము.

గ ను క

మాగ్రంథనిలయమునకు మహారాజ పోషకులు, రాజపోషకులు, పోషకులు, సహాయులు, శాశ్వత చందాదాగ్లుగాను చేరి భాషాయోషకులను బెంచి, విద్యావిహితనుశోగమును గురుర్పవేంతురని నమ్మియున్నాను.

వి రా ల ము లు

మహారాజ పోషకులు	రు 116—0—0
రాజపోషకులు	50—0—0
పోషకులు	25—0—0
సహాయులు	12—8—0
శాశ్వతచందాదాగ్లు	7—2—0

మహారాజపోషకులు, రాజపోషకులు, పోషకులు, సహాయులు, వీరల నామములను, చేరినలాగాయతి మాయొక్క ప్రతిపుస్తకము నందులో చేర్చబడును.

పోషకులు, సహాయులు, శాశ్వతచందాదాగ్లు వీరలు ప్రతిసంవత్సరము వారివారి విరాళములను చెల్లించుచుండవలయును.

మహారాజపోషకులు, రాజపోషకులు, శాశ్వతములపట్ల సర్వవిధములగు గహాయములు చేయవలయును.

పైతయిదు తరగతులవారికి ప్రతిరెండుమాసములకు వెలువడు ప్రతిగ్రంథమును పోష్టఖర్చులు యావత్తు మేమే భరించుతు వుచితముగా పంపెదము.

మొదటి మూడు తరగతులవారికి మాత్రము మాగ్రంథనిలయమున ప్రోకటించు ప్రతిపాత్రమును వుచితముగా బంపెదము.

మాగ్రంథ నిలయమునకు వొక రాజపోషకునిగాని, ఇద్దరు పోషకులు గాని, నలుగురు సహాయులుగాని, పదిమంది శాశ్వత చందాదార్లనుగాని, చేర్చువారికి మాచే వెలువరింపబడిన ఐక నమలను నాటకమును పంపెదము. 25. మంది చందాదార్లను చేర్చువారికి మాగ్రంథములలోని యేదని వారుకోరిన సకపాత్రమును వారికి వుచితముగా పంపబడును.

మాకు ఏజంట్లుగానుండి పనిచేయువారికి మంచి కమీషన్ యివ్వబడును. గాన వివరములకు వ్రాసినచో నిబంధనలు తెలుపబడును.

మాపాత్రములందు యితర ప్రకటనల రేట్లు

హైటెల్ ఫేటిషయిన	శీటీ 1కి	రు 8—0—0
„ $\frac{1}{2}$	„	5—0—0
„ లోపలిభాగమున	„	6—0—0
„ $\frac{1}{2}$	„	4—0—0
„ లోపలి శీటీ డెమిస్టైజు.	„	5—0—0
„ $\frac{1}{2}$	„	3—0—0
„ $\frac{1}{4}$	„	2—0—0

యితరప్రకటనలు

విషాంకుళ.

ఉపయోగించు విధము

తేలుకాటు తగిలిన చోటునందు పైకనుపరచిన నల్లని మందులో బియ్యపు ప్రమాణమును, తెల్లమందులో 1-బియ్యపు ప్రమాణమును యెత్తి పెట్టి దానిమీద 1 చుక్క చన్నీళ్ళు విడువవలెను, విడిచిన తోడనే బులుబులుయని కొంచెము పొంగును. ఆపొంగు అణగిన తోడనే నిండుగానీళ్ళు విడిచి కడిగివేయవలెను. పైచెప్పినమందు పాము, మండ్రగబ్బ, కుక్క, ఎలుక, మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు పయిచెప్పిన విధముగా మిరియాలగింజ ప్రమాణం ఉపయోగించవలెను, ఇట్లు ఉపయోగించినయెడల అన్ని

నిశ్చింతియగును. మొదట ఉపయోగించి విషముపోని మొదల చెంచునూరి
అదేమాదిరి చేయవలసినది.

పాకెట్టు 1కి 0—6—0 1 దజక పాకెట్టు రు 3—0—0

ఇదియుగాక మానవ పలువిధ రంగులలో ఖద్దరుకో
టుగుడ్డలు సరట్లగుడ్డలు బనియన్లు వగైరా సామానులదొ
రుకును కోటుగుడ్డ గజం ౧.కి 1-8-0 సరటుగుడ్డ గజం ౧కి
0-12-0 బనియన్ 1-0-0

తుం. సి. సుబ్బయ్యశెట్టి,
అయిర్ వేదికో ఆంధ్ర యూనానిడాక్టరు
భారతీ పరిశ్రమాలయము
చాగలమట్టి (కర్నూలు డిస్ట్రిక్టు)

అయిదవత్సరము !!

శ్వరలో వెలువడుచున్నది !!

ప్రియదర్శిని (చరిత్రాత్మక నవల)

గ్రంథకర్త శ్రీపాలెంద్రి సూర్యనారాయణగారు.

ప్రియదర్శిని యనునది యొక చరిత్రాత్మక నవలారాజము. సాంఘిక,
నైతిక, చరిత్రాత్మక, విషయిక ప్రియదర్శనము, ఆంధ్ర వచన సుధార
స ప్రియదర్శనము. వివిధసుపథున వర్ణనాచాతురీ ప్రియదర్శనము. నవీన
దురభ్యాస కుంతిత ప్రియదర్శనము. చదివియే తీరవలయును. వ్రాయుట
యాత్మభూషణమగును. సునమగు శైలి, మృదుమధురభాషణములు. స్వాద
యాహ్లాద వర్ణనలు, దేశక్షేత్ర ప్రపూరితము, నిర్దుష్టత విషయస్త్రము, తాత్వి
కసహజతము. ప్రేమైక భూషితము. శృంగారభూషితము. చిత్రపిత శోభిత
ము, సుమారు 300 పుటలు చక్కనివైండు.

వెల	చందాదారులకు	కాలికోవైండు	రు 1-0-0
,,	ఇతరులకు	,,	18-0
,,	,,	సాదాప్రతి	1-4-0

పోస్టేజీవేరు.

మే వాడు పతనము

సుప్రసిద్ధ కవిశేఖరుడగు బొబ్బిలి పంచంద్రలాల్ రాయగారి సంకల్పానుబంధకానువాదము. వారి భూపతిరచన జగత్ప్రసిద్ధముగుట వేగుగ ప్రాయశక్త్యరలేదు మాన్సిచే బోషింపబడిన కరుణరసమును గోవింద సేంహునిచే వన్నెకెక్కిన యోతరసమును, మహబత్ ఖానుని పట్టుదలయును జదిపియే పోవలయును.

బృద్ధములగు పద్యములు, అశ్లుత పేయములగు శేయములు, సాహిత్యసంగోషిత గద్యములు, ప్రహసనానుమాలు. క్యాలికో వ్రెండు అనువాదములు శ్రీహరిగారి సూర్యవాసానుమాలుగారు. సుప్రసిద్ధ హిందీ వింగ ఖానావిచారులగు శ్రీజంధ్యాల శిష్యుల వ్రేగారి వీరకవీసహా.

చందాదారులకు

రు 1—0—0

యితిరులకు

1—8—0

మనోరమావిజయము (చరిత్రాత్మకనాటకము)

గ్రంథకర్త

రిటయగు రవిస్వామిస్వామి, జంబులమనుగు.

యిందు మనోరమ తన శిల్పకళలయి పడెదేవాట్లును సాహసములును అత్యద్భుత ధయంకరములు, హిల్ డాక్ గారివారి గుంపగములును డాక్టరుగారి వయాహృదయమును విజయమున వికాసమును శిల్పము సుసారమునను దించిన పరివృత్తాచరిత్రము. యిందులను బొందుపరచిన పద్యములు, శ్లోకములు, మిగులప్రౌఢ్యములు.

వెల చందాదారులకు

రు 0—12—0

యితిరులకు

1—0—0

వెలయువారు:—

శ్రీ బాలభాగ్యగిరింధినిలయము.

చాగలమర్రి (కర్నూలుజిల్లా)

ఇ త ర ప్ర క ట న లు

ఇట్లుచూడుడు!

చేతిపనుల నుద్ధరింపుడు !!!

వెలసతనము!

మాచే తమగృహముల నలంకరింపుడు!
శలమధికము !!!

మాకంపెనిలో మంచిపనివారలచే ఇనుముతో చెక్కతో చెయ్యబడి పరియగు మెరుగు వె
య్యబడిన గృహోపకరణములు మిక్కిలి సరసముగు వెలలకు దొరుకును.

గొప్పగా ఆర్జరు యిచ్చువారికి మంచిలాభాకరము. తరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు. పొక్
పరి మాసామానులను తెప్పించి వాటిగుణములను కనుగొనుడు.

సా మా ను ల యొ క్క వె ల ల వి వ ర ము.

సామానులయొక్క ధర్మ

	ఇనుము		చెక్క	
	డజను 1కి	పస్తపు 1కి	డజను 1కి	పస్తపు 1కి
సాదామడతకుర్చి (దళసరియినపట్ట)	40 0 0	రు 3 8 0	రు 50 0 0	రు 4 8 0
డిట్లో (సన్నయినపట్ట) మేలురకం చేతుమడతకుర్చి	35 0 0	3 0 0	65 4 0	6 0 0
మడతకుర్చి (చేతులు కలది)	45 0 0	4 0 0	110 0 0	10 0 0
సాదాయాజీచ్చేర్ ఆకుపచ్చ కాక్వాన్ పట్టతోసహా	50 0 0	7 0 0	80 0 4	7 0 0
డిట్లో చేతులుకలది	100 0 0	9 0 0	100 0 0	9 0 0
కాన్పుకాటు (పట్టతోసహా)	17 0 0	5 0 0	110 0 0	10 0 0

వలచటము

పుయ్యలకుర్చి (పట్టతొనహ)

రాకింగ్-చేర్ (పట్టతొనహ)

కాన్యంపుష్పాల్లింగు శేచిల్ ($3 \times 1\frac{3}{4} \times 2\frac{3}{4}$) అడుగులు

డిట్రో (నకడ్రాయరు)

కాన్యంపు పోల్లింగు మూల్

అక్ససు సాదాకుర్చి

ఆరుకాళ్ల కాన్యంపుమంచము

శేచిల్ ($3 \times 2 \times 2\frac{3}{4}$) నొకడ్రాయరు

డిట్రో రెండుడ్రాయరు.

మూల్ ($1\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$)

చెంచి ($3 \times 1 \times 1\frac{1}{2}$) అడుగులు

డిట్రో బ్యాంకు

చెంచిసాదా ($6 \times 1 \times 1\frac{1}{2}$)

డిట్రో బ్యాంకు

మూన్డసుగ్ నొకడ్రాయరు

డిట్రో రెండుడ్రాయరు

బాకుబోరుడు ($3\frac{1}{4} \times X \times 3$)

రు	20	0	0	2	0	0	20	0	0	2	0	0
220	0	0	20	0	0							
80	0	0	7	0	0		90	0	0	8	0	0
110	0	0	10	0	0		65	0	0	6	0	0
140	0	0	12	0	0		90	0	0	8	0	0
28	0	0	2	8	0		32	0	0	3	0	0
...			...				65	0	0	6	0	0
...			...				170	0	0	15	0	0
...			...				170	0	0	15	0	0
...			...				340	0	0	30	0	0
...			...				45	0	0	4	0	0
...			...				80	0	0	7	0	0
...			...				100	0	0	9	0	0
...			...				130	0	0	12	0	0
...			...				170	0	0	15	0	0
...			...				105	0	0	18	0	0
...			...				340	0	0	30	0	0
...			...				110	0	0	10	0	0

పాంతులు (Planks 6x1)

రికార్డుపెట్టెలు 2x1½x1½

అలమారు (5x3½x1)

డిట్రా గానులు

అలమారు (7½x4½x1½) లోహో తలపులతో సహా

రాటము

...	...	55 0 0	5 0 0
...	...	110 0 0	10 0 0
...	...	600 0 0	55 0 0
...	...	620 0 0	56 0 0
...	...	1100 0 0	100 0 0
...	...	72 0 0	6 0 0

షరా:—ప్రతిఆర్డరున్న పాతికే పై పనులు ఆర్డరు చేసికే చేస్తారు. కందునూర్గ హామయ్యకు మించిన ప్రోక్టరును ప్యాకింగు రయిలుచూర్ కుచితిము. భారీగా అడ్డుకు యిద్దువారు 15 దినముల ముందుగా మాకు తెలియ చేసి నిలయును. తాలూకు డిప్యూటీమేజర్లు పనులను కంట్రాక్టరు తియ్యగలవారము.

ఇ. యువారు దిగువ వివరాలను, వాగ్దానమునా,

సి గోవిందప్ప అండ్ సన్సు

(ప్రాప్తే)టర్ను,

జగదీశ్వర ఇంజనీరింగు

చాక్లెట్ (హాస్టు)

కర్నూల్ (పల్నా)

మొదటి పేజీ

విషప్రతివిషమంజరి

అనుభవవిశిష్టాదర్శనము, నాడినక్షత్రమాల, మున్నగు గ్రంథముల ను రచించి జగత్ప్రసిద్ధి గాంచిన లోకరాజు వసంతపురం మునయ్యగారిచే రచియింపబడినది.

ఈ గ్రంథము మిరిమిరిభుజించిన ప్రతిపక్షపునకును విరుగులను తేటతెలుగు పద్యములుగా వ్రాయబడినది. అన్నివిధములయిన గడ్డదినుసులు కూరకాయలు, పలువిధములయిన ఫలములు, అన్నిమాంసములు, విషపదార్థములు, యివి యివి యునచేల ప్రపంచమున సామాన్యముగ దొరకు అన్ని పక్షువులను పొరపాటున భుజించిన అన్నిటికిని విరుగులను కాపులేని మామిడిచెట్లు కాదుపద్ధతిని ఈగ్రంథమునచక్కగ వ్రాయబడినది.

ఇట్టిగ్రంథము తెలుగుభాషలో దొరుకుటచుర్రధము. ఈగ్రంథము పైద్యులకి గాక అందరకును చాలా ముఖ్యమైనదని మేము ఖండితముగా చెప్పగలము.

ఈగ్రంథరాజము అనేకగొప్పపయ్యులవల్ల ప్రతియింట నుండలేకినదని పొగడ్తగాంచినది. ఇందు నుమారు 400 పద్యములుగలవు.

వెల 0. 2—0

విశ్వనాథవిజయము

అయిదంశముల అద్భుతమైన నాటకము

గ్రంథకర్త:—భూతపురి నారాయణస్వామిగారు.

విజయనగర సామ్రాజ్యాధీశుల చుహాన్నత దశయందు దురాశాపరుడును, తంత్రగాడును అగు తండ్రి నిమిత్తము ప్రహ్లాదునివలె కఠినపరీక్షయందు తీర్తుడై వెలసి, తననిష్కలప్త జీవితమును జాతినయొక యాంధ్రవీరుని చారిత్రము నాటకరూపమున వ్రాయబడినది. కథాకల్పనము స్వేచ్ఛమై బ్రకృతిమనోహరముగదెలిగి అల్లిబిల్లిగ నల్లకొని వుప్పించి పరిమళము వెదజల్లు తీగవలె కథసాగింపబడినది. ప్రతిపద్యము అమృతరసములును దుందుని చెప్పిన అతిశయోక్తికాబాలరు.

వెల 1—0 —0

అనుభవచికిత్సాదర్పణము.

- 0 -

రెండవకూర్పు. మంచికాగితములు. సాగసైనదియు.

ఈగ్రంథమున బొంబాయిలనుచేయు గుట్టుబయలు పెట్టబడియున్నది.

ఏబది సంవత్సరములుగ లోకమునందనేక స్థలములందు ఉపయోగింపబడి యనేకులను రక్షించిన బ్రహ్మశ్రీ వైద్యపండిత లోకరాజు వసంతపురం మునయ్యగారి, అనుభవములోవాడి గుణమిచ్చిన బొంబాయిలను కొంచెమయినను మఱుగు పెట్టక బాలురసయితము నమ్మకముగా యియ్యదగిన బొంబాయిలను జేయు పద్ధతులను వ్రాయబడినది.

ఈపుస్తకము సహాయమున ఎంతమాత్రపు ప్రాథమిక నైద్యజ్ఞానము గలవారయినను తమంతటదామే బొంబాయిల చేసికొనగలరని మానమ్మకము. యాగ్రంథమునందు సుమారు 500 పుటలు, 1800 చికిత్సలు చేయుటకు చక్కని తేనెలొలుకు తేటతెనుగు పద్యములు బాలురకు సయితము అర్థమగునట్లు అచ్చటచ్చట కఠినపదములకు తెలుగు టీకతోసహా వ్రాయబడినది. ఈగ్రంథమునందలి చికిత్సలలో నొక్కటియైనను గుణమునిచ్చుటకు దప్పినదని రుజువుచేసిన సొమ్ము వాసను యియ్యబడును.

వెల. 2—3—0

విలయువారు:—

జనోపకారిణిస్టోర్సు, హైద్రాబాదు,

అనివ్రాయుచు.

శ త క ద్వ య ము.

—o—

గ్రంథకర్త నామా వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి.

ఆంధ్రవాల్మీకియను బిరుదమును నహించిన మ-రా-శ్రీ
వాఙ్మిలికొలను సుబ్బరావుగారీ చంద్రమాళేశ్వర చెన్న కేశవశత
కద్యయమునకు పీఠకవ్రాసియున్నారు. ఇది భక్తిరస ప్రధానము
గల యొక చక్కనిపద్యకావ్యము. వెల. 0—8—0

హ ను మ త్ప ం చ వి ం శ తి.

సర్వజన సమంజసమైన మనోహరశైలితో ముద్దులమూ
టంగట్టు మాటలతో నోవ్పారి చదువ జదువ జవ్వలూకుచు
హృదయాకర్షణము జేయుచుండను. కాని ఆంధ్రులెల్లరు ప
ఁగిచీరుదురు. ఇందలి విషయవిశేషములు వేరువేరుగా హె
చ్చరింప నవసరము. అభిజ్ఞులుమెచ్చిరి.

వెల. 0—0—6

శ్రీయుత నామా వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి గారిచే

రచియింపబడినగ్రంథములు.

ఈమతికందశతకము.	} త్వరలో వెలువడును.
కళావతీవిజయము.	
జయస్రదీయము.	
అరసిక జనవిలాసము.	

విలయవాడు నీక్రిందివిరునామాకు వ్రాయుడు.

జనోపకారిణిస్టోరు, హైద్రాబాదు.

ప్రథమకుసుమము

గంధికోట (గీతము)

ఇది కడపజిల్లా జంబులకుడుగు తాలూకా యందలి పెన్నానదీకి
శంబునకున్న యొక దుర్గరాజముయొక్క చరిత్రము అప్పటి ఉన్నతస్థితిని
యిప్పటి హీనస్థితిని చదివిన ప్రతిహైంధవుడును కంటతడి పెట్టకమానదు.
నేడే తెప్పించిచదువుడు.

చందాదారులకు పుచ్చితము

యితరులకు 0-4 0

షరాః — దీనిని ప్రత్యేకముగా పంపుటకు పీఠంబడు. గాన యేదేని
నాకపాత్యమును తెప్పించుకొన్నచో దానివెంట పంపెదము. లేదా
రు 0-2-0 పైంపుపంపినచో బుక్కుగార్డుగా పంపెదము

ద్వితీయకుసుమము

రత్నాచాయి (సాంఘిక నవల)

గ్రంథకర్త బూమాగు రామానుజులురెడ్డిగారు

చివ్వాక

సర్వమానకాలమున ఆమెవిశ్వాసుగల తల్లివంద్రుల నామాంతముగా మ్రిం
గివేయుచున్న ఐరశుల్కముల గురించి తేటకెల్లముగా దెల్పుచున్నది. ఐరశు
ల్కముల వైఖరి ఆదుస్థితులవారి యస్త్ర వివాహములయందలి విరుద్ధము
లు మోహమందలి మోసము, ముగ్ధులొలుకు చక్కనిమాటలతో నిండియు
న్నది. ప్రతియింటను ప్రతిహస్తమున నుండితీరవలసిన ఉత్తమాలంకారము,
పాతకుల బరచక మొందించును. వెల స్వల్పము, ఫలమధికము.

వెల: — చందాదారులకు

రు 0-6-0

యితరులకు

0-8-0

శ్రీబాలభారతగ్రంథనిలయము.

చాగలమర్రి

13483